اولین و یگانه روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.Madandaily.com

دوشنبه • ۱۴ آذر ۱۴۰۱ • ۱۰ جمادی‌الاول ۱۴۴۴ • ۵ دسامبر ۲۰۲۲ • سال پنجم • شماره ۹۷۴ • ۸صفحه • قیمت ۳۰۰۰ تومان

از حال ناخوش صنعت تا رکوردشکنی فولادی‌ها

صنعت فولاد امسال با ثبت آمار کاهشی در صادرات تنها به تحقق رقمی مشابه سال ۱۴۰۰ امیدوار است که کمبود گاز در زمستان نیز می‌تواند این امید را کاهش دهد، اما باوجود تمامی مشکلات و چالش‌های جدی که پیش‌روی فعالان این صنعت قرار گرفته، تولیدکنندگان فولاد در رقابتی شدید برای ثبت رکوردهای متفاوت در بخش‌های تولیدی و مرتبط با آن هستند، اما در شرایطی که این صنعت ...

۶

چالش‌های بکارگیری مسئول فنی در معادن

مسئول فنی معادن، نقشی مهم و اساسی در ایجاد فضای امن در معدن و انجام عملیات معدنکاری براساس اصول ایمنی برعهده دارد، در واقع این فرد به‌عنوان نماینده سازمان نظام‌مهندسی معدن، وظیفه دارد ارتباط درستی میان بهره‌بردار و دولت برقرار کند، بنابراین باید به‌تمامی امور محوله مسلط باشد. به‌تازگی دستورالعملی از سوی سازمان نظام‌مهندسی معدن ایران صادر و ابلاغ شده ...

۳

مشکلات صنعت خاکستری ادامه دارد:

گلایه سیمانی‌ها از واسطه‌ها و قیمت‌گذاری دستوری

۲

یادداشت

معادن کوچک راه خود را باز می‌کنند

۳

تیتر روز

ضرورت تسهیل بروکراسی بیمه‌ای

کاهش ریسک و پوشش دادن انواع خطرات حاکم بر روند فعالیت کسب‌وکارها، مهم‌ترین وظیفه صنعت بیمه است. صنعت بیمه نقشی ویژه و اثرگذار در کاهش فشارهای اقتصادی بازی و ازاین‌رو جذب سرمایه را تسهیل می‌کند. این صنعت حتی در مواردی می‌تواند فرصتی برای توسعه اقتصادی ایجاد کند. اهمیت و جایگاه صنعت بیمه به‌قدری قابل‌توجه است که به‌عنوان یک مؤلفه اقتصادی، نقش مهمی در اقتصاد کشورها بر عهده دارد، تاجایی که هرچه سهم صنعت بیمه در تولید ناخالص بیشتر باشد، آن کشور پیشرفته‌تر است. باوجود دلایلی که برای توسعه صنعت بیمه یاد می‌شود اما این صنعت در کشور ما هنوز رشد کافی ندارد. علاوه بر این انتقادات بسیاری به عملکرد صنعت بیمه کشور وارد است. این صنعت همپای شرکت‌های بیمه خارجی رشد نداشته است، بنابراین بازنگری در شرایط صنعت بیمه کشور ضروری به نظر می‌رسد. آنوش رحام، فعال صنعت فولاد اظهار کرد: بخش کارفرمایی ایران در طول سال‌های گذشته با ۲ مقوله تأمین اجتماعی و مالیات درگیر بوده است. وی افزود: فرآیند جذب بیمه‌شدگان در صندوق‌های بازنشستگی ...

۵

چهره

واسطه‌ها رقابت‌منفی در صنعت سیمان ایجاد می‌کنند

مهدی آقا بیگی
این فعال صنعت سیمان

به گفته یک فعال صنعت سیمان، دولت در زمینه صادرات می‌تواند کمک کننده باشد، اکنون پیشنهاد ایجاد رینگ صادراتی توسط شرکت‌های سیمانی مطرح شده که شبیه به بورس کالا بوده اما نسخه خارجی آن است.

به گزارش سیمان خبر، مهدی آقا بیگی با اشاره به مشکلات فعالان این صنعت گفت: شرکت‌های واسطه متعددی در زمینه صادرات کلینکردر بندر شهید رجایی فعالیت می‌کنند که این شرکت‌ها سیمان‌هایی تولیدی در مرکز کشور و به‌خصوص سیمانی که در جنوب کشور تولید می‌شود را صادر می‌کنند و یک رقابت منفی در نرخ‌گذاری‌ها شکل می‌گیرد. آقا بیگی اظهار داشت: دلالان با هم رقابت نمی‌کنند و به صورت هماهنگ شده به شرکت‌ها مراجعه می‌کنند و زمانی که به صورت تک تک با شرکت‌ها مذاکره می‌کنند قیمت‌ها شکسته می‌شود. وی گفت: امکان صادرات مستقیم سیمان و کیلنکر به دلیل قرار داشتن کشور در تحریم‌ها وجود ندارد، به عبارتی دیگر تأمین کشتی سخت شده و انتقال ارز از مشکل‌های اصلی است و به همین دلیل هم به شرکت واسطه‌ای نیاز هست که این کار را انجام دهد. آقا بیگی خاطرنشان کرد: عمده شرکت‌های سیمان دولتی محسوب می‌شوند، ۳۰ درصد صنعت سیمان کشور توسط تأمین اجتماعی تأمین می‌شود و به طور طبیعی در لیست تحریمی قرار دارد.

ادامه در صفحه ۲

چهره

واسطه‌ها رقابت منفی در صنعت سیمان ایجاد می‌کنند

ادامه از صفحه اول

تشکیل رینگ صادراتی

وی تاکید کرد: دولت در زمینه صادرات می‌تواند کمک کننده باشد، اکنون پیشنهاد ایجاد رینگ صادراتی توسط شرکت‌های سیمانی مطرح شده که شبیه به بورس کالا بوده اما نسخه خارجی آن است.

این فعال صنعت سیمان افزود: دولت می‌تواند این اختیار را به انجمن صنفی کافرمایان سیمان کشور بدهد که بتواند اساسنامه رینگ صادراتی را تهیه کرده و آن را تشکیل دهد و این می‌تواند از رفتن شرکت‌های تولید کننده به رقابت منفی قیمتی جلوگیری کرده و تعیین قیمت از حالت مذاکره‌ای خارج شود.

وی ابراز داشت: البته گاهی بازار داخلی در زمینه سیمان دچار مشکل و چالش می‌شود که دولت بایستی مراقبت کند اما گاهی از صادرات جلوگیری می‌کند درحالی که اینها ارتباطی با هم ندارند، به عنوان مثال بار صادراتی چند ماه در اسکله مانده است و ارتباطی به فروش داخلی ندارد. همچنین امکان بازگرداندن کالا به دلیل هزینه‌های بسیار بالای حمل و نقل کالا از بندرگاه هم وجود ندارد.

هزینه‌های حمل‌ونقل

آقا بیگی گفت: هزینه‌های حمل و نقل بسیار بالاست و دولت می‌تواند در این بخش یاری دهنده باشد البته خود ما هم برنامه‌ریزی برای این موضوع انجام داده‌ایم تا حمل و نقل شکل بهتری داشته باشد.

وی افزود: برای مثال، باری که از کارخانه واقع در بندر خمیر به بندرعباس در فاصله ۸۰ تا ۹۰کیلومتری ارسال می‌شود، در خوش‌بینانه‌ترین حالت ۲۰ میلیون تومان قیمت دارد اما ۵ میلیون تومان کرایه حمل آن است، یعنی راننده و کامیون ۲۵ درصد از مبلغ سیمان را برای حمل دریافت می‌کند.

آقابیگی هزینه حمل ریلی را هم گران دانست و گفت: شرکت سیمان سپاهان ریل و لوکوموتیو دارد اما به اندازه‌ای هزینه‌های ریلی گران است که کالای خود را با کامیون و تریلر و به اصطلاح جاده‌ای حمل می‌کند.

این فعال صنعت سیمان تاکید کرد: درحالی که هزینه‌های حمل ریلی در سایر کشورها ارزان‌تر است در ایران گران‌تر است، ریل از نظر سرعت و میزان حمل و ایمنی به صرفه‌تر است چراکه تناژ بالاتری را می‌توان حمل کرد و مخاطره‌های جاده‌ای و ترافیکی را هم ندارد.

وی گفت: شبکه ریلی در کشور ضعیف است و ریل به بسیاری از مناطق نرسیده است و اگر قرار باشد ریل از بندرعباس تا خمیر کشیده شود این‌کار جزو اختیارات دولت است.

مقاصد صادرات سیمان

آقا بیگی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: ۱۰۰هزار تن صادرات در چند ماهه اخیر سال‌جاری انجام شد و در ماه‌های آینده هم ۱۰۰ هزار تن سیمان از بندر شهید رجایی صادر خواهد شد اما به منظور برنامه‌ریزی برای یکسال مالی آینده ۴۰۰ هزار تن پیش‌بینی صادرات شده تا ارزآوری داشته باشیم.

وی افزود: کشورهای هدف صادرات بیشتر کشورهای حاشیه خلیج‌فارس مانند عمان، قطر، امارات بوده و درحال رایزنی با کشورهای دیگر مانند هندوستان و چین هستیم که بار صادراتی خود را در آن کشورها عرضه کنیم.

وی اضافه کرد: همچنین رایزنی‌هایی با کشورهای دیگر در آفریقا هم درحال انجام است که هنوز به نتیجه‌ای منجر نشده است.

این فعال صنعت سیمان گفت: اکنون سیمان را ارزان‌ترین کالا می‌دانیم و اگر هر تن را ۷۰۰ هزار تا ۷۳۰ هزار تومان را در بورس کالا عرضه کنیم نهایت قیمت آن ۳۵ تا ۴۰ هزار تومان است که افزون‌بر چهار هزار تومان هزینه پاکت است.

وی تاکید کرد: قیمت کیسه ۵۰ کیلویی سیمان ۶۰۰ تومان می‌شود، آیا کارگر حاضر است کیسه‌ای را با قیمت ۳۰ هزار تومان از خاک معمولی پر کند اما سیمانی که فرآیندهای مختلفی برای تبدیل شدن به محصول نهایی پشت‌سر می‌گذارد قیمت بسیار نازل و پایینی دارد.

آقا بیگی بیان کرد: همین نرخ‌ها منجر شده بسیاری تمایلی برای حضور در صنعت سیمان نداشته باشند، جذابیتی که در صنایع پتروشیمی یا فولاد وجود دارد و حجم نقدینگی و گردش مالی که در سایر صنایع وجود دارد در صنعت سیمان وجود ندارد. قیمت سیمان در صنعت ساختمان بیشتر از ۳درصد اثرگذار نبوده و اگر برای ساخت یک مترمربع ۱۰میلیون تومان هزینه می‌شود تنها ۳درصد آن برای سیمان هزینه شده است.

مشکلات صنعت خاکستری ادامه دارد:

گلایه سیمانی‌ها از واسطه‌ها و قیمت‌گذاری دستوری

گروه معدن

صنعت سیمان یکی از قدیمی‌ترین صنایع کشور محسوب می‌شود که قدمتی حدود ۱۰۰ساله در ایران دارد. غنی بودن ایران از نظر معادن سنگ آهک، رس، سیلیس و آهن به عنوان مواد اولیه مورد استفاده برای تولید سیمان، موجب توسعه این صنعت در کشور شده است.

رهایی صنعت سیمان از قیمت‌گذاری دستوری سال‌ها به عنوان یک اصل اساسی از سوی فعالان صنعت سیمان پیگیری شد و نهایتا به نتیجه رسید اما با وجود عرضه سیمان در بورس کالا، شاهد اعمال نظر دولت هستیم و این اتفاق باعث شده است تا هیچ‌گونه تغییری در وضعیت اقتصادی شرکت‌های سیمانی ایجاد نشود.

کارخانه های سیمان تا ۲ دهه اخیر دولتی بوده و قیمت‌گذاری و توزیع این کالا را دولت و تعاونی‌های توزیعی انجام می‌داد.

پس از واگذاری کارخانه‌های سیمان به بخش خصوصی نحوه اداره واحدهای سیمانی و شبکه توزیع آن با تحولاتی روبه‌رو شد، اما سایه قیمت‌گذاری دستوری توسط دولت برای سیمان تاکنون ادامه پیدا کرد.

عواید ارزان‌فروشی در بورس کالا به چه کسی می‌رسد

علی اصغر گرشاسبی- فعال صنعت سیمان: صنعت سیمان امیدوار بود با ورود به بورس کالا، قیمت‌گذاری دستوری به پایان برسد اما امروز علاوه‌بر قیمت‌گذاری دستوری نرخ پایه، میزان عرضه نیز به شکل دستوری انجام می‌شود تا بهای سیمان در بازار به سمت ارزان شدن پیش برود؛ اما قیمت‌گذاری محصولات به هیچ عنوان هزینه‌های صنعت سیمان را پوشش نمی‌دهد. متاسفانه سیاست‌های دولت به گونه‌ای است که عواید ارزان‌فروشی در بورس کالا نصیب خریداران خرد و مصرف‌کننده نهایی هم نمی‌شود بلکه خریداران کلان با خرید سیمان از بورس کالا، این محصول را در بازار به بهای بالایی عرضه می‌کنند؛ بنابراین سود تولید به جیب واسطه‌ها می‌رود و کارخانه‌ها با توجه به مشکلات مالی روزبه‌روز ضعیف‌تر می‌شوند. درحالی که روزانه شاهد افزایش بهای تجهیزات و مواد اولیه هستیم، وزارت صمت با اعمال سیاست‌های نادرست باعث کاهش قیمت‌های پایه در بورس کالا می‌شود. به این معنا که براساس دستورالعمل ابلاغی وزارت صمت چنانچه بیش از ۵۰درصد از سیمان عرضه شده شرکت‌ها فاقد خریدار باشد، هر هفته ۲ تا ۳درصد از قیمت پایه سیمان کم می‌شود و این درحالی است که در برخی استان‌ها بیش از ۵۰درصد سیمان تولیدی فراتر از نیاز بازار است و از طرفی در استان‌های سردسیر ساخت‌وساز روند کاهشی دارد. این مساله از طرف انجمن سیمان مورد اعتراض قرار گرفته اما متاسفانه گوش شنوایی برای اصلاح وضعیت وجود ندارد. مشکل سیمانی‌ها به بورس محدود نمی‌شود؛ با آغاز پاییز و چراغ سبز وزارت نفت، شرکت‌ها برای دریافت مازوت به عنوان سوخت جایگزین گاز در فصل زمستان اقدام کردند اما متاسفانه درخواست وزارت نفت برای دریافت هزینه مازوت سال گذشته به نرخ فوب خلیج فارس عملا چراغ قرمزی را پیش‌روی فعالان صنعت سیمان قرار داده است. در واقع وزارت نفت معتقد است که میزان تولید با الگوی مصرف بهینه مازوت مطابقت ندارد و به همین خاطر شرکت‌ها باید هزینه سوخت را با نرخ چند برابری پرداخت کنند که پرداخت این ارقام به هیچ عنوان در توان شرکت‌های سیمانی نیست. مساله اصلی اینجاست که اصولا وزارت نفت که فروشنده مازوت به شرکت‌هاست، نباید الگوی مصرف را تعیین کند و براساس قانون هم صلاحیت تعیین استاندارد و الگوی مصرف برعهده سازمان ملی استاندارد است. با این وجود تاکنون اتفاق تازه‌ای نیفتاده و شرکت‌های سیمانی چشم به راه تغییر وضعیت هستند.

مشکلات یک صنعت عریض و طویل

بابک بهادری- کارشناس: حمل و نقل و صادرات سیمان در مسافت های طولانی توجیه اقتصادی ندارد. بنابراین در کشورهایی که دارای منابع معدنی مورد نیاز برای تولید سیمان هستند، احداث کارخانه سیمان برای تأمین نیاز بازارهای محلی (تا شعاع حداکثر ۴۰۰ کیلومتر) است. در فرایند تولید سیمان، ابتدا محصول کلینکر تولید می شود و پس از آسیاب کردن آن، سیمان به دست می آید. کشورهایی که منابع معدنی مورد نیاز یا فناوری لازم برای تولید سیمان ندارند، عموماً محصول میانی کلینکر را وارد کرده و پس از یک مرحله آسیاب کردن، آن را به سیمان تبدیل می کنند.

با توجه به سیاست های کشور در دهه های گذشته اعم از توسعه پروژه های عمرانی بزرگ مانند ساخت و ساز، سدسازی و پروژه مسکن مهر و همچنین چشم انداز افق ۱۴۰۴ کشور مبنی بر رشد اقتصادی سالیانه ۸ درصدی، اعطای گسترده مجوز به واحدهای تولید سیمان انجام شده است، به طوری که پیش بینی می شود با توجه به مجوزهای صادر شده برای کارخانه های سیمان، ظرفیت اسمی تولید سیمان کشور در سال ۱۴۰۴ به حدود ۱۰۰ میلیون تن برسد. در حال حاضر ایران یازدهمین کشور بزرگ تولیدکننده سیمان در دنیاست. کشورهای چین، آمریکا و هند، سه کشور بزرگ تولیدکننده سیمان در دنیا هستند. در حال حاضر هیچ مجوزی برای واحدهای جدید تولید سیمان در کشور صادر نمی شود. قیمت سیمان در بازارهای منطقه ای در سال های اخیر به طور متوسط ۷۰ – ۶۰ دلار بر تن بوده است. این در حالی است که قیمت فروش سیمان در کشور بر اساس مصوب وزارت صنعت، معدن و تجارت در سال های اخیر حدود ۱۵ – ۱۰ دلار بر تن بوده است.

همچنین حضور واسطه ها در صنعت سیمان چه در حوزه فروش داخلی و چه در حوزه صادرات یکی از چالش‌های بزرگ این صنعت به حساب می آید. واسطه‌ها سیمان را به قیمت مصوب دولتی در درب کارخانه از تولیدکننده خریداری کرده و آن را با احتساب هزینه حمل و نقل و سود در بازار عرضه می کنند. بنابراین سود حاصل از شکاف قیمتی میان قیمت سیمان در درب کارخانه و قیمت آن در بازار به جیب واسطه ها سرازیر می شود. نقش مهم واسطه ها به این دلیل است که با قدرت مالی آنها، تولیدکنندگان اقدام به فروش محصول خود به صورت نقدی به واسطه ها می کنند. این در حالی است که مصرف کنندگان واقعی، امکان خرید نقدی از درب کارخانه و به میزان بالا را نداشته و مجبور هستند تا تأمین سیمان مورد نیاز خود را از طریق واسطه ها و سپس توزیع کنندگان انجام دهند. در سال های اخیر به دلیل افزایش قیمت حمل و نقل و همچنین مواد مورد نیاز برای بسته بندی سیمان (کیسه سیمان) اقدامات سودجویانه ای را برخی واسطه ها انجام داده اند و اصلاح نظام توزیع این کالای اساسی در کشور را بیش از پیش مورد توجه قرار داده است.

در حوزه صادراتی نیز، در گذشته واسطه ها (بازرگانان) ایرانی و غیرایرانی به خرید سیمان با قیمت مصوب از درب کارخانه و به صورت ریالی اقدام کرده و آن را به صورت ارزی یا ریالی صادر می کردند و به دلیل رواج کارت های بازرگانی یکبار مصرف، ارزی از محل صادرات سیمان به کشور باز نمی گشت که پس از اصلاح سیاست های ارزی توسط بانک مرکزی و همچنین نظارت بر روند صدور کارت های بازرگانی، این مشکل تا حد زیادی مرتفع شده است و در حال حاضر تولیدکنندگان سیمان نیز اقدام به صادرات محصولات خود می کنند.

گشتی در بازار

افزایش نرخ سیمان تکذیب شد

در روزهای گذشته اخباری به نقل از مسئولان کانون انبوه‌سازان پیرامون افزایش نرخ سیمان کیسه‌ای بین ۷۰تا ۸۰ هزار تومان منتشر شد؛ در همین ارتباط نیز وزارت صمت ضمن تکذیب افزایش نرخ سیمان، تاکید کرد که نرخ سیمان در بورس کالا کیسه‌ای ۳۳ هزار تومان بوده و گران نشده است.

در این راستا اسماعیل کاظمی، رئیس اتحادیه فروشندگان مصالح ساختمانی به مهر گفت: به هیچ عنوان نرخ سیمان گران نشده و اتفاقی در این حوره نیفتاده است.

کاظمی در مورد اینکه آیا سیمان با همان نرخ کیسه‌ای ۵۰ هزار تومان در بازار به فروش می‌رسد، تاکید کرد که حتی شاهد کاهش تقریبی نرخ سیمان هم بوده‌ایم.

همچنین عضو انجمن صنفی کارفرمایان صنعت سیمان نیز خاطرنشان کرد: دلیل و مولفه‌ای برای افزایش نرخ سیمان در بازار ایجاد نشده است و امروز سیمان با همان نرخ سابق یعنی کیسه‌ای ۵۰ هزار تومان به فروش می‌رسد.

نادر غفاری در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی ایلنا، با رد خبر افزایش نرخ سیمان، گفت: دلیل و مولفه‌ای برای افزایش نرخ سیمان در بازار ایجاد نشده است و امروز سیمان با همان نرخ سابق یعنی کیسه‌ای ۵۰ هزار تومان بفروش می‌رسد و هیچ کاهشی در عرضه این محصول در بورس ایجاد نشده است؛ شرکت تعاونی مصالح‌فروشان سیمان را کیسه‌ای ۴۰ تومان به مصالح‌فروشان می‌فروشند و آنها نیز حدود ۵۰ تا ۵۱ هزار تومان سیمان را عرضه می‌کنند.

غفاری ادامه داد: وزارت صمت برای پیگیری خبر افزایش نرخ سیمان با من تماس گرفت که من این خبر را رد کردم چراکه دلیلی وجود ندارد که نرخ این محصول افزایش پیدا کند درحال‌حاضر به وفور سیمان در کشور وجود دارد.

عضو انجمن صنفی کارفرمایان صنعت سیمان با بیان اینکه سیمان به اندازه کافی در بورس توزیع می‌شود، اذعان کرد: روزی که سیمان در بورس عرضه شود رقابت ایجاد می‌شود و هر چقدر از سیمان ماند و فروخته نشد روز بعد از آن با نرخ پایه تا پایان هفته به فروش خواهد رسید.

وی با اشاره به افزایش نرخ سیمان در مناطق جنوبی، افزود: میزان تقاضای سیمان در مناطق جنوبی به‌خصوص استان هرمزگان در فصل سرد سال افزایش پیدا می‌کند چراکه در هوای گرم امکان بتن‌ریزی دشواری می‌شود از این‌رو نیاز این استان‌ها در این فصل از سال زیاد می‌شود هم‌اکنون فعالان این حوزه درحال تزریق سیمان به این استان‌ها هستند.

این کارشناس حوزه سیمان از کاهش مصرف سیمان در بازار داخلی خبرداد و افزود: کاهش مصرف سیمان چندان چشم‌گیر نیست و کاهشی شدن ساخت‌وسازها می‌تواند در این میان موثر باشد. وی با اشاره به متوقف نشدن روند صادرات سیمان، تصریح کرد: صادرات مانند روال سابق انجام می‌شود و به کشورهای عراق، آسیای میانه، افغانستان و بخش کوچکی به کشورهای آافریقایی سیمان خاکستری صادر می‌شود؛ حجم قابل توجهی سیمان به قطر صادر نمی‌شد چراکه عربستان تولیدکننده است و از آنجایی که تعرفه تجارت در بین کشورهای عربی حذف می‌شود آنها از ما سیمان خریداری نمی‌کنند و ما در حجم کمی سیمان سفید به عمان و قطر صادر می‌کنیم.

غفاری عرضه سیمان در بورس را اقدام منطقی دانست و افزود: عرضه در بورس قیمت‌ها را به طریقی به مصرف وصل کرده است در برخی مناطق که مصرف بیشتر است رقابت افزایش و در نتیجه قیمت‌ها متعادل می‌شود و مانند بازار آزاد که قیمت‌ها روند صعودی به خود می‌گیرند را ندارد.

قیمت تمام شده سیمان با توجه به افزایش هزینه تولید افزایش پیدا کرده است اما تولیدکنندگان با دولت همراهی می‌کنند تا شوکی به نرخ‌ها وارد نشود در حقیقت سود بیشتر شرکت‌های تولیدی نزولی است به عنوان مثال وقتی از مازوت به جای گاز استفاده می‌شود در حقیقت تنی ۵۰ تا ۱۰۰ هزار تومان تفاوت نرخ ایجاد می‌شود چراکه تولیدکنندگان گاز را از طریق لوله‌کشی دریافت می‌کنند اما مازوت را حمل می‌کنند.

وی ادامه داد: حمل هر لیتر مازوت ۵۰۰ تا هزار تومان تمام می‌شود. تولیدکنندگان سیمان نقشی در مصرف مازوت ندارند وقتی وزارت نفت نمی‌تواند گاز مورد نیاز تولیدکنندگان را تامین کنند و سوخت دوم را به آنها می‌دهد؛ این سوخت برای تولیدکنندگان نیز دردسرآور است.

غفاری با بیان اینکه مشکل قطعی برق کارخانه‌های سیمان حل شده است، افزود: تغییر سوخت از گاز به مازوت به اصلی‌ترین مشکل تولیدکنندگان سیمان تبدیل شده است. امیدوارم در امسال تولید به عدد سال گذشته یعنی ۶۲ میلیون تن برسد. همچنین بررسی‌ها از بازار سیمان نیز حکایت از آن دارد که نرخ سیمان تغییر خاصی نداشته و مانند روزهای قبل با همان نرخ ۵۰ تا ۵۱ هزار تومان عرضه می‌شود.

سخن پایانی

آنطور که فعالان بازار سیمان می‌گویند، مصالح فروشان سیمان را با نرخ تقریبی ۴۰ هزار تومان میخرند و بین ۵۰تا ۵۱ هزار تومان نیز به فروش می‌رسانند. بنابراین به نظر می‌رسد اظهارات در خصوص افزایش نرخ سیمان بیشتر به دلیل ترس از روزهای سرد و عدم دسترسی به سوخت در کارخانجات باشد.

در گفت‌وگو با کارشناسان مطرح شد:

چالش‌های بکارگیری مسئول فنی در معادن

گیتا جاودانی

مسئول فنی معادن، نقشی مهم و اساسی در ایجاد فضـای امن در معدن و انجـام عملیات معدنکاری براسـاس اصول ایمنی برعهـده دارد، در واقع این فرد به‌عنوان نماینده سازمان نظام‌مهندسی معدن، وظیفـه دارد ارتبـاط درسـتی میـان بهره‌بردار و دولـت برقـرار کند، بنابرایـن بایـد به‌تمامی امور محوله مسـلط باشـد. به‌تازگی دسـتورالعملی از سـوی سازمان نظام‌مهندسـی معدن ایران صادر و ابلاغ شـده است که براسـاس آن، معدنکاران ملزم هسـتند در واحدهای کانه‌آرایی، فرآوری و صنایع معدنی مسـئول فنی را به‌کار گمارند. برای بررسی بیشتر اهمیت این موضوع و نگاهی به کم و کیف و روش اجرای دسـتورالعمل بکارگیری مسئول فنی در واحدهای معدنی، نظر کارشناسان و معدنکاران را در ایـن زمینه جویا شـدیم. در گزارش «روزگار معـدن»، اظهـارات مهـدی لطفی‌اصـل و مهدی رستمی‌معز را بخوانید.

عکس: روزگار معدن

نظارت بر حسن انجام کار

مهدی لطفی‌اصل ـ کارشـناس و فعـال معـدن: طبق مـواد ۱۰۱ تا ۱۰۴ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن، دارندگان مجوزهای معدنی و صنایع معدنـی موظف هسـتند از خدمات اشـخاص دارای مجـوز صلاحیـت نظام‌مهندسـی معـدن در انجـام امـور فنـی و حرفه‌ای فعالیت‌های معدنی (براسـاس ماده ۴ قانون نظام‌مهندسی معدن، مصوب ۱۳۷۹) استفاده کنند.

براسـاس این الزامات قانونی، مسـئولان فنـی معادن و صنایع معدنی مکلف هسـتند بر حسـن اجـرای عملیات معدنـی و صنایع معدنی مطابق با مفـاد مجوزهای قانونی صـادره و طرح‌های معدنی مصوب، نظارت کنند، همچنین کنتـرل وضعیـت ایمنی و بهداشـت برای معـادن دارای کمتـر از ۲۵ نفـر کارکنـان برعهده مسـئول فنی اسـت و در صورتـی کـه کارکنان معدن بیش از ۲۵ نفر باشـند، دارنده مجوز باید طبق مفاد قانونی اشاره‌شـده نسـبت به عقد قرارداد با یک نفر مسـئول ایمنی و یک نفر مسـئول بهداشـت اقدام کند و مسئولیت حسن نظارت بر این موارد علاوه بر مسـئول فنی، برعهده مسـئول بهداشت و ایمنی است.

▣ قانونی که مغفول مانده بود

همان‌طور که اشاره شد، طبق ماده ۱۰۲ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن، دارندگان صنایع معدنی ملزم هستند مسئولان فنـی را در عملیات معدنی (واحدهای کانه‌آرایی و فرآوری) به‌کارگیرند، اما متاسـفانه طی سال‌های گذشته اجرای این بنـد قانونی مغفول مانده بود. درنهایت، با ابلاغ دفتر صنایع معدنـی وزارت صمـت، اجرای این بنـد قانونی مهم که بر بحث نظارت بر صنایع معدنی اسـتوار اسـت، الزامی شده. طبق مفاد دسـتورالعمل صادره در این‌باره، مسئولان فنی واحدهای صنایع معدنی که بالاترین مقام مسـئول در امور فنی واحد هسـتند، باید بر حسن اجرای عملیات منطبق با طرح‌های مصوب و توسعه‌ای نظارت کنند.

▣ مسئولیت مسئولان فنی

وظایف مسئول فنی به شرح ذیل ابلاغ شده است: نظارت بر بهره‌برداری بهینه از مواد اولیه مورداسـتفاده، نظارت بر حسـن اجرای تعهـدات کارفرما، اجرای قوانیـن، مقررات، ضوابط فنی و استانداردها، بررسی برنامه تولید یا توسعه‌ای واحـد منطبق با قوانیـن و مقررات، پیگیری بهینه‌سـازی مصرف انـرژی واحد، نظارت بر ایمنـی تجهیزات و عوامل تولید واحد، نظارت بر استفاده مطلوب از منابع موجود، ارائه پیشنهاد برای رشد ارزش‌افزوده و مطلوبیت استفاده از مواد معدنی، ارائه پیشـنهاد بکارگیری فناوری نوین و در نهایت نظارت بر رعایت اخلاق حرفه‌ای و مهندسی در واحد.

همچنیـن طبق قانون معـادن و آیین‌نامـه اجرایی آن، مسـئولان فنی معادن و صنایع معدنی به‌عنوان نمایندگان وزارت صمت در واحدهای معدنی و صنایع معدنی شناخته می‌شوند و همان‌گونه که ذکر شد، موظف هستند بر حسن اجرای عملیات معدنـی در واحدهای مربوطه نظارت کنند و در صورت بروز هرگونه مشـکل و حادثه و رعایت نشدن ضوابط ایمنی، بهداشـت و ضوابط زیست‌محیطی از سوی دارنـدگان مجوز، مراتب را منطبق بـا قوانین و مقررات به وزارت صمت گزارش دهند.

▣ اهمیت و کارکرد

با الزامی شـدن بکارگیری مسـئولان فنی در واحدهای معدنـی، کمابیش تمامـی بخش‌های معدنـی دارای ناظر می‌شوند و در صورت نظارت جدی و کارآمد آنها در حیطه وظایـف و مسئولیت‌های‌شـان، شـاهد آن خواهیم بود که عـلاوه بر اجـرای بهینه عملیات معدنی، حوادث ناشـی از اجرای انواع عملیات معدنی نیز کاهش خواهد یافت.

ربات‌های فرم‌نویس

مهدی رستمی‌معز، کارشناس و فعـال معـدن: برابـر مقـررات و دسـتورالعمل‌ها وظایف مسـئولان فنی به‌طورکامل مشخص است، اما نکتـه حائزاهمیت آن اسـت که آیا این مقررات توانسـته اهداف مدنظر دستگاه‌های اجرایی و قانون‌گذاری را محقق کند یا خیر؟

پرواضح است که اصلی‌ترین هدف از وجود مسئول فنی، کمـک به حفظ و صیانت از منابع ملی و پیشـبرد اقتصاد بخش معدن و روشن است که برای رسیدن به این هدف، باید دسـت مسئول فنی را در انجام وظایفش باز گذاشت، اما متاسفانه چند ایراد مانع تحقق این هدف می‌شوند.

ایراد اول این است که با ایجاد محدودیت و حصارچینی بـرای مسـئول فنـی، نمی‌تـوان از وی انتظـار داشـت مسـئولیت‌هایش را به‌نحو شایسته‌ای به‌انجام برساند، زیرا ابتکار عمل از وی گرفته می‌شـود و بـه رباتی فرم‌نویس تنزل پیدا می‌کند که به‌شـکل مکانیکی اقدام به انتشـار گزارش می‌کند.

اما درباره ایراد دیگر؛ وظیفه مسـئول فنی در راسـتای خدمت به اقتصاد معدن است، اما گاهی منافع معدنکار با منافع اقتصاد کلان بخش معدن مغایر است و زمینه لغزش معدنکاران را فراهم می‌آورد.

به‌عنوان‌مثـال، گاهی معدنکار بی‌توجه بـه وجود مواد معدنـی با عیار پایین‌تر و امکان بهره‌بـرداری از آنها، تنها برای دسـتیابی به سـود بیشـتر، آن مواد را جزو باطله‌ها قرار می‌دهد و موجب اتلاف ماده معدنی می‌شـود. علاوه بـر این، گاهی با دپوی نامناسـب، معـدن را کور می‌کند و مانـع فعالیـت قابل‌توجیـه معدن می‌شـود. در چنین مـواری، نقش مهنـدس متخصـص در فرآوری، بسـیار بیشـتر و پررنگ‌تـر جلوه می‌کنـد. یکـی از اصلی‌ترین وظایف مسـئول فنی فـرآوری، جلوگیـری از اتلاف مواد معدنی کم‌عیار اسـت. وی می‌تواند با طرح مسـئله، تذکر بـه معدندار و ارائه راه‌حل، جلوی چنین اتفاقی را بگیرد و مانع گلچین شدن منابع معدنی از سوی برخی معدنکاران شـود، زیرا چنین اقدامی دست‌اندازی به منابع خدادادی چند صد میلیون سـاله است که گاه جبران آن امکان‌پذیر نیست.

بنابرایـن بکارگیـری مسـئول فنـی یکـی از الزامات قانونـی بسـیار پراهمیت اسـت کـه متاسـفانه تاکنون زمین‌مانـده بـود و جـای شـکر دارد که اینـک به‌اجرا درآمده است.

دربـاره اهمیت این بخش، همین بـس که اگر بهترین معادن را استخراج کنیم، اما توانایی استحصال ماده معدنی را نداشـته باشـیم، در عمل کاری جز اتلاف منابع انجام نداده‌ایـم. در جایی خواندم کـه ممالک مترقی یا در حال توسـعه را براساس همین شـاخص، تقسیم‌بندی کرده‌اند و کشـورهایی که بیش از ۹۰ درصـد منابع معدنی خود اعم از نفت، گاز، فلزات و سـایر مواد معدنی را خام‌فروشی می‌کنند، در دسته کشـورهای جهان سوم قرار می‌دهند، در واقع هم، همین‌طور اسـت و تنها کشـورهایی اقدام به خام‌فروشـی می‌کنند که زیرساخت‌های صنعتی و به‌ویژه فـرآوری مواد معدنی را ندارنـد و به‌این‌ترتیب نمی‌توانند منابع معدنی خود را با ارزش‌افزوده صادر کنند.

▣ چالش‌ها و آسیب‌ها

همان‌طور که ذکر شـد، مسـئول فنی کسـی است که وظیفه نظارت بر اجرای فعالیـت معدنی را برعهده‌گرفته اسـت، بنابراین چنین فـردی در درجه اول باید مهارت و تسلط کافی بر این حوزه داشته باشد و مهم‌تر اینکه فردی مسئولیت‌پذیر باشـد. البته با کمال تاسف، می‌توان موارد متعددی را ذکر کرد که افرادی بدون تسلط و مهارت کافی و بدون احسـاس مسئولیت، وظیفه مسئول فنی در حوزه اکتشـاف و استخراج را برعهده‌گرفته و مشکلات متعددی را در ایـن زمینه ایجـاد کرده‌اند. علاوه بر این، اشـتراک منافع یا وجود روابط دوسـتانه میان معدنکار و مسـئول فنی، مانع بی‌طرفی می‌شـود و تعهـد و اجرای وظایف را دسـتخوش آسیب می‌کند. آسـیب دیگر، تطابق نداشتن دستمزد مسئول فنی با حجم وظایف و مسئولیت‌های وی اسـت که زمینه کم‌توجهی یا بی‌تفاوتی نسـبت به کار و در نتیجه ایجاد اختلال در عملکرد بهینه مسـئول فنی را فراهم می‌آورد. و در نهایت یکی از جدی‌ترین آسیب‌ها در این حوزه از آنجا ناشی می‌شود که گاه بهره‌بردار و صاحب صنعت که وادار به پرداخت این هزینه تحمیلی شـده، در برابر انجام‌وظیفه مسـئول فنـی جبهه‌گیری و در کار وی اخلال ایجاد می‌کند.

▣ فعالیت برای تولید ثروت

چـه بخواهیم، چه نخواهیم واقعیت این اسـت که علم مهندسی، علمی اقتصادی و در راستای تولید ثروت است و به‌تبع آن شـاغلان در این حوزه نیز به‌دنبال منافع خود هستند.

در انتخـاب نوع فعالیـت، انگیزه‌هـای خیرخواهانه هم دخیل اسـت، اما انتظار نمی‌رود، فـردی دانش و توانایی خود را در طبق اخلاص بگذارد و هیچ عایدی و دستاوردی نداشته باشـد و در مقابل مسئولیتی سنگین، دستمزدی اندک حاصل کند.

پس باید مشوق‌هایی در نظر گرفت که فعالان این حوزه از ثمره زحمات و خلاقیت خود بهره ببرند. به‌عنوان‌مثال، اگـر با طرح یک مهندس، راندمان فعالیت سـیر صعودی پیـدا کند و بازدهـی افزایش یابـد، منصفانه اسـت اگر درصدی از منابع سـود به مهندس یا گروه مهندسی تعلق بگیرد.

▣ وضعیت شترگاوپلنگی

این موضوع که مسـئول فنی منتخب کیسـت، به یکی دیگـر از معضـلات بخش معدن تبدیل شـده اسـت. در این‌باره شـاهد وضعیت «شـترگاوپلنگی» هسـتیم، زیرا هرکدام از طرف‌ها قصد دارند به‌نوعی وزنه را به‌سمت خود سنگین‌تر کنند. از یک‌سو، اگر وزارت صمت مسئولان فنی واحدها را انتخاب کند، به‌طورمعمول سیلی از سوءتفاهم‌ها به راه می‌افتد و اعتراضاتی ایجاد می‌شـود که برای مثال «فلان واحد به فلان شـخص که ارتباط بیشـتر داشـته، واگذار شده است».

از طـرف دیگر، وقتـی انتخاب با بهره‌بـردار و صاحبان صنایع اسـت، خواسـته‌های نابجـا و گاه ناحقی به‌عنوان پیش‌شـرط انعقاد قـرارداد مطرح می‌شـود و بدتر اینکه انتخاب مسـئول فنی را به‌نوعی «خریدوفروش مهندس» می‌دانند. نمونه‌های متعددی وجود دارد که یک مسـئول فنی به‌علت خوش‌خدمتی به یک بهره‌بردار، موردتوجه وی واقع می‌شـود و به کمک همدیگر چنان قلعه مستحکمی برپـا می‌کنند که هیچ واقعیتـی از آن مجموعه به بیرون درز پیـدا نخواهد کرد. به‌نظر مـن، برای جلوگیری از این آسـیب باید مدت‌زمان مشخصی برای تمدید قرارداد یک مسـئول فنی با یک معدن و صنایع معدنی تعریف شود و افراد به‌صورت دوره‌ای جابه‌جا شـوند یا حداقل اختیاراتی به معاونت معدنی صمت استان‌ها و سایر نهادهای ذی‌ربط داده شود که امکان دخل و تصرف در قبول یا رد مسئول فنی در معادن و صنایع را داشته باشد تا مانع تکرار چنین اتفاقاتی شود.

تدبیر دیگر این اسـت که سیسـتمی طراحی شـود تا ارجاع کار به‌صورت هوشمندانه اتفاق بیفتد یا ارتباط مالی مسئولان فنی و بهره‌برداران و صاحبان صنایع به‌طورکامل قطع شود و انتخاب‌های مغرضانه یا دوستانه حذف شوند.

▣ جای خالی ناظران

مسـئولان فنـی همان‌طـور کـه در دسـتورالعمل نظام‌مهندسـی معدن آمـده در رشـته‌ها و تخصص‌های فراوانی تقسیم‌بندی می‌شوند که متاسفانه در حال حاضر، قسمت اعظم این موارد همچنان مغفول مانده است.

هرچـه مسـئولان فنـی بیشـتر بـه کار تیمـی و حرفـه‌ای رو بیاورنـد و وظایـف محولـه را به‌جـای انفـرادی به‌صـورت تیمـی انجـام دهنـد، شـاهد هم‌افزایـی و دقـت بیشـتر و راندمان بالاتـری خواهیم بود.

امـا نکته دیگری که در اینجا باید به آن توجه داشـت، تداخل وظایف مسئول فنی فرآوری مواد معدنی با مسئول کنترل کیفیـت اداره اسـتاندارد و تحقیقات صنعتی (در واحدهایی که دارای استاندارد اجباری هستند) و مسئولان ایمنی و HSE مستقر در واحدها است. در چنین مواردی، ممکن اسـت موازی‌کاری‌هایی انجـام گیرد که برای حل آن باید تفاهمنامه‌هایی تهیه شود تا فعالیت‌ها در راستای هم‌افزایی باشند و موجب تقویت همدیگر شوند.

سخن پایانی

از آنجایی که بکارگیری مسـئول فنی در واحدهای کانه‌آرایـی، فرآوری و صنایع معدنـی می‌تواند موجب حفظ منابع ملی و افزایش بهـره‌وری صنایع معدنی و ارزش‌افزوده شود، امید است با رفع موانع و چالش‌های موجود و نظارت بر اجرای درسـت این قانون، بستری مناسب برای رشد و توسعه حوزه معدن فراهم شود.

استخراج مواد معدنی از دریاچه ارومیه صحت ندارد

نماینـده مردم میاندوآب در مجلس شـورای اسـلامی با بیان اینکه اسـتخراج مـواد معدنـی از دریاچه ارومیه صحت ندارد، گفت: خشـک‌کردن دریاچه ارومیه به بهانه اسـتخراج مواد معدنی کذب اسـت، زیرا حاکمیت برای برداشـت یک ماده معدنی نمی‌تواند جـان میلیون‌ها نفر را به‌خطر بیندازد. به‌گزارش معدن‌نامه، مهدی عیسی‌زاده تصریـح کـرد: کوتاه‌ترین راه برای آبرسـانی بـه دریاچه ارومیـه انتقال آب از دریاچه مازندران بود، اما متاسـفانه کسـانی که روی طرح‌های احیای دریاچه کار کردند، به این مسـئله توجه نکردند و اکنون دریاچه به این وضعیت افتاده است. رئیس کمیسـیون اجتماعی مجلس شورای اسـلامی گفت: مجلس تحقیـق و تفحص دربـاره نحوه هزینه‌کرد بودجه احیای دریاچه ارومیه را آغاز کرده است. عیسـی‌زاده بااشـاره به اینکه ۱۳ نماینده و ستاد احیای دریاچه ارومیه تمام تـلاش خود را به‌خرج می‌دهند تا از خشـکی کامل دریاچه و جلوگیری کنند، گفت: دانشگاه ارومیه و تبریـز پروژه احیای دریاچـه را از تهران گرفته و افـراد بومی طرح مطالعاتی شـروع کرده‌اند. وی گفت بنـا بود کـه ۵۲ درصد آب دریاچه ارومیـه را میاندوآب، ۱۲درصـد را آذربایجان شـرقی و ۲۰ درصد را تونل زاب کند. عیسـی‌زاده در ادامه بااشاره به اینکه آب منتقل‌شده از زاب به‌دلیل وجود نمک فراوان تبخیر خواهد شد، اظهار کـرد: برای جلوگیـری از تبخیر، نیاز بـه جریانی قوی و مداوم مثل دریاچه مازندران داریم. وی درباره خبر کجی تونـل زاب نیز گفت: کجی زاب واقعیـت ندارد و ایرادات فنی تونل به این دلیل است که خاک منطقه سست است و جابه‌جا می‌شـود اما پیمانکار برای بتوان این تونل را تا ۸۰ سال بعد، بدون مشکل، مورد بهره‌برداری قرارداد، در حال بررسـی و حل نواقص موجود است و پیش‌بینی‌شده تا پایان سال به‌بهره‌برداری برسد.

یادداشت

معادن کوچک راه خود را باز می‌کنند

محمدرضا خالصی
استاد دانشگاه تربیت‌مدرس

معادن کوچک‌مقیاس، مسائل و چالش‌های خاص خود را دارنـد. این موضوعی اسـت که بایـد در تمام مباحث از اکتشـاف و اسـتخراج گرفته تا تامین زیرسـاخت‌ها و راه‌اندازی اقتصادی معدن، در نظر گرفته شـود. اگر قرار باشد، سـنگ‌آهن، مس، طلا و مانند آن، از یک محدوده کوهسـتانی به محدوده‌ای دیگر منتقل شود، خیلی مهم نیسـت که قرار است چند تن بار در روز حمل شود، مهم این اسـت که باید جاده و زیرساخت‌ها آماده بهره‌برداری باشند.

بنابراین بخشـی از هزینه‌های زیرسـاخت‌ها مثل آب، برق، جاده و امثال آن، کمابیش ثابت هسـتند و خیلی به مقیاس معدن وابسته نیستند. اما تامین هزینه زیرساخت برای معادن کوچک که درآمدی کوچک ایجاد می‌کنند، ممکن است آن‌قدر بالا باشد که کل فرآیند را غیراقتصادی کند. بعضـی از این زیرسـاخت‌ها را می‌تـوان به‌صورت مشـترک ایجاد کرد. بـرای مثـال کارخانه‌هایی که قرار اسـت در یک منطقه ساخته شوند یا واحدهای خردایش آنها یا... هزینه‌های ایجاد زیرساخت‌ها را بین خود توزیع کنند، اما در هر حال بسیاری از زیرساخت‌ها لازم است و به‌همین جهت هزینه تمام‌شده در معادن کوچک‌مقیاس می‌تواند بالاتر باشـد. اما برای حل چالش‌های این حوزه چه باید کرد؟ من به‌شـخصه با حمایت دولت‌ها از صنایع خـاص مخالف هسـتم. وقتی می‌گوییـم حمایت دولت یعنـی اینکه پـول نفت را خـرج کنیم تـا جایی معدن راه بیندازیم.

اگر قرار اسـت پول نفت خرج شـود که یک معدن راه بیفتد، به این معنی است که بخشی از اموال مردم را برده و جایـی دیگر هزینه راه‌اندازی بخـش دیگری کرده‌ایم، بنابرایـن دولت‌هـا نباید حمایت ویـژه‌ای از صنایع ویژه کنند، اما توسـعه زیرسـاخت‌ها برای کل کشور، فارغ از اینکه بخش معدن از آن استفاده کند یا بخش کشاورزی یا صنایـع دیگر، جزئی از وظایف دولت‌ها اسـت. وظیفه دیگـر دولـت در برابر صنایـع کوچـک، از جمله معادن کوچک‌مقیـاس این اسـت که سـنگ‌اندازی‌های اضافی نکننـد. زیرا هرچقدر که معادن کوچک‌تر می‌شـود، توان تاثیرگذاری سیاسی و اجتماعی آنها کمتر و سنگ‌اندازی در مقابل آنها بیشتر می‌شود.

به‌عنوان‌مثال، تعـداد زیادی معدن کوچک‌مقیاس طلا در همـه جـای ایران پراکنده اسـت. اگـر بخواهیم یک کارخانه راه‌اندازی کنیم، تا اسـم سیانور به‌میان می‌آید، بدون شـک درگیری‌هایی با اداره محیط‌زیسـت و منابع طبیعی و دیگر ارگان‌های مربوط خواهیم داشت.

به‌این‌ترتیـب خیلی‌هـا اصـلا از خیر طـلا می‌گذرند و می‌گوینـد ایـن معدن مس اسـت و تنها مـس آن را اسـتخراج می‌کنند. در حالی که ارزش طلای آن بسـیار بیشـتر از مس اسـت،اما ترجیح می‌دهنـد آن طلا را در باطلـه بریزند و از خیرش بگذرند تـا بتوانند معدن را راه بیندازند.

معـادن بزرگ طلای کشـور ما که بیشـتر هم دولتی هستند، به‌هیچ‌وجه از نظر سطح آلایندگی محیط‌زیست قابل‌مقایسه با بخش خصوصی نیستند.

یکی از ۲ معدن طلای بزرگ کشـور که دولتی اسـت، اصلا واحد فیلتراسیون ندارد و تمام باطله وارد سد باطله می‌شود و آب دوباره از سد باطله برمی‌گردد، یعنی حتی یک تیکنر و فیلتر ندارد، در صورتی که تمام کارخانه‌های خصوصی طلا در کشـور فیلتراسـیون دارنـد و باطله‌ای که تولید می‌کنند، خشـک اسـت و مقدار سیانوری که بـه محیـط وارد می‌شـود، کمابیش صفر اسـت، چون سـیانور نـرخ بالایـی دارد و در کارخانه‌هـای خصوصی حداقـل میزان آن را مصرف می‌کننـد و باتوجه به اینکه مرحله فیلتراسـیون دارند و باطله خشک تولید می‌کنند، سـیانوری که در باطله می‌ماند، بسـیار اندک، نزدیک به صفر و حتی زیر استانداردهای بین‌المللی است، یعنی در سخت‌گیرانه‌ترین استانداردهای بین‌المللی هم، این معادن طـلای کوچک‌مقیاس مـا توانایی فعال بـودن دارند، اما متاسفانه به‌دلیل اینکه کوچک هستند و توان چانه‌زنی و تاثیرگذاری سیاسی و اجتماعی بالایی ندارند، بیشتر آنها غیرفعال هسـتند، در حالی که معادن بزرگ که بیشـتر دولتی یا نیمه‌دولتی هستند، بدون توجه به ابتدایی‌ترین مسائل محیط‌زیستی، منابع‌طبیعی و امثال آن می‌توانند کار کنند.

بنابرایـن همین‌کـه دولت‌ها زیرسـاخت‌ها را به‌وجود آورند، سـنگ‌اندازی نکننـد و قوانین اضافه‌ای بر شـانه صنایع و معادن کوچـک نگذارند، معادن کوچک‌مقیاس در چارچوبـی که فرآیند اقتصادی باشـد، خودبه‌خود راه مناسـب را پیدا خواهند کرد و آنهایی که در واقع ارزش اقتصـادی دارند و می‌توانند به‌شـکلی تولید ثروت کنند، به‌طورحتم به‌راه خواهند افتاد.

رایزنی پتروشیمی‌ها برای کاهش نرخ خوراک ادامه دارد

اصلاح نرخ خوراک پتروشیمی‌ها در دستور کار

گروه معدن

در روزهای گذشته بحث‌هایی پیرامون اصلاح نرخ خوراک پتروشیمی‌ها میان فعالان صنعت پتروشیمی و بازار سرمایه، بهارستان‌نشین‌ها و مسئولین وزارت نفت شکل گرفت. هرچند کاهش قیمت خوراک پتروشیمی‌ها خواسته پتروشیمی‌ها بوده و هست، ولی این‌بار این مطالبه با پیش‌آهنگی پتروشیمی‌های متانولی همراه شده است.

هفته گذشته رئیس هیأت‌مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی از ارائه ۳پیشنهاد به دولت برای رفع مشکل پتروشیمی‌های تولیدکننده متانول خبرداد.

با این حال بسیاری از کارشناسان و نمایندگان مجلس بر این باورند کاهش قیمت خوراک پتروشیمی آن هم در شرایطی که قیمت جهانی گاز رو به افزایش است، به معنای افزایش رانت است و منجربه تعمیق کسری بودجه می‌شود.

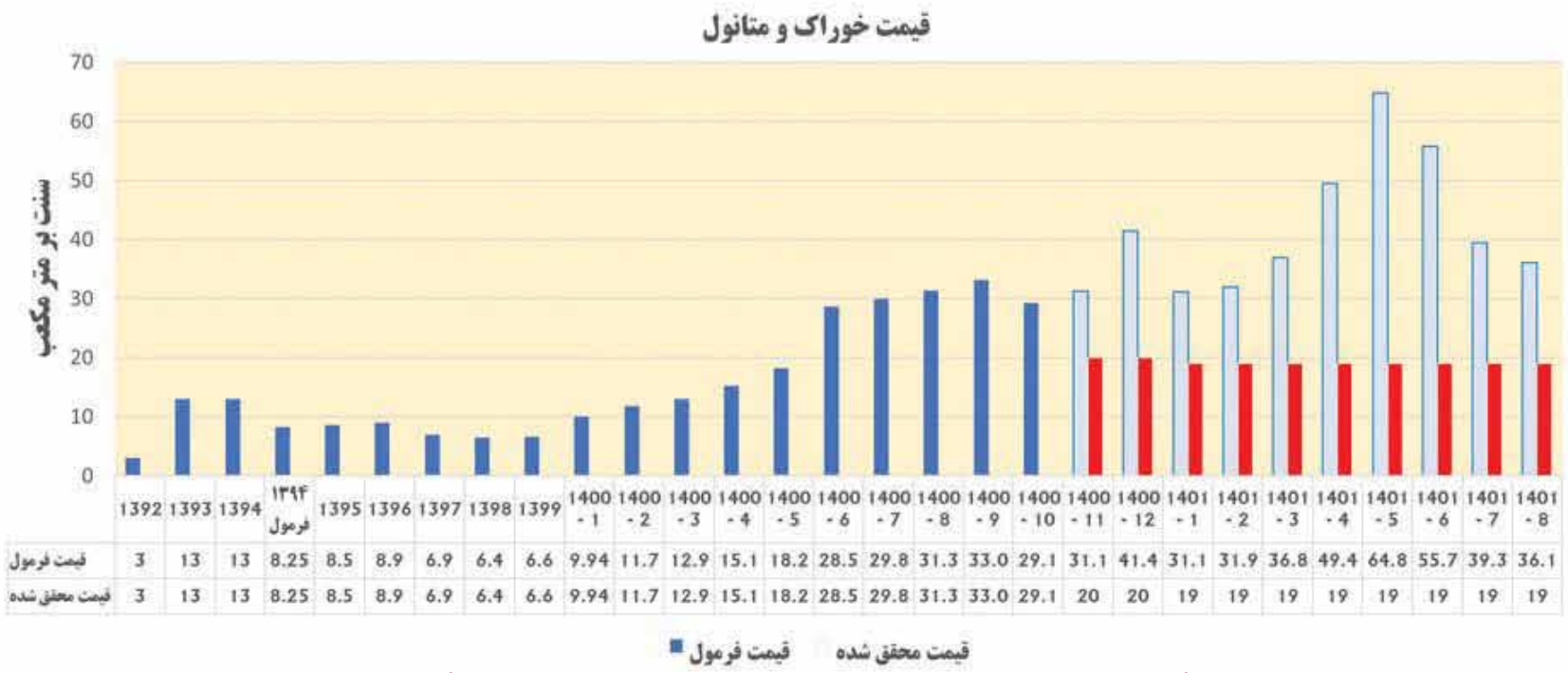
مناقشه همیشگی نرخ خوراک پتروشیمی‌ها

نرخ خوراک پتروشیمی‌ها همواره موضوع مورد مناقشه‌ای در حکمرانی انرژی کشور بوده است. از سال ۹۵ فرمول جدید خوراک پتروشیمی‌ها اعمال می‌شود که براساس آن نرخ خوراک برابر با میانگین وزنی گاز صادراتی و مصرف داخل و چند هاب بین‌المللی گاز است.

با این وجود در سال گذشته شرایط نزولی بازار سرمایه، فشار افکار عمومی و تهدید به تعطیلی بخشی از صنایع تأمین‌کننده ارز، دولت سقف ۵،۰۰۰ تومان را برای فرمول خوراک پتروشیمی اعمال کرد. اقدامی که عملاً منجربه بی‌تأثیر شدن فرمول مذکور شد.

با در نظر گرفتن سقف ۵ هزار تومان برای خوراک و ۲ هزار تومان برای سوخت این واحدها توسط دولت، درآمد حاصل از فروش گاز به واحدهای پتروشیمی در سال‌جاری به ۹۲ هزار میلیارد تومان خواهد رسید. این در حالی است که بدون در نظر گرفتن سقف ۵ هزار تومانی و اعمال نرخ حاصل از فرمول یاد شده، منابع حاصل از فروش گاز (سوخت و خوراک) به این مجتمع‌ها، می‌توانست به بیش از ۱۶۷ هزار میلیارد تومان برسد. این بدین معناست که اعمال سقف ۵ هزار تومانی برای پتروشیمی‌ها منجربه عدم النفع حداقل ۷۵ هزار میلیارد تومانی برای کشور شده است. البته این رقم بدون در نظر گرفتن تأثیر این سقف بر نرخ سوخت پتروشیمی‌ها (که درصدی از نرخ خوراکشان است) و همچنین صنایع فولادی و سیمانی است که با درنظر گرفتن عدم‌النفع کشور به حدود ۹۵ هزار میلیارد تومان می‌رسد. موضوع اصلاح نرخ خوراک پتروشیمی‌ها از ابتدای پاییز توسط دبیرکل انجمن صنفی پتروشیمی‌ها مطرح شد. مهدوی ابهر پس از جلسه‌ای با رئیس سازمان بورس که در همین رابطه برگزار شده بود گفت: با وضعیت فعلی، متانول ما در بازارهای جهانی رقابت‌پذیر نیست. بنابراین دولت می‌تواند از ظرفیت قانون استفاده کرده و قیمت خوراک فقط متانولی‌ها را با توجه به قیمت محصول در بازارهای جهانی تعیین کند.

ماه گذشته نیز وزیر نفت جلسه‌ای با حضور مدیران پتروشیمی‌ها برگزار کرد. جلسه‌ای که گفته می‌شود در آن پیشنهاد کاهش نرخ خوراک پتروشیمی‌های متانولی با واکنش منفی وزیر نفت روبه‌رو شد.

	1392	1393	1394	۱۳۹۴ فرمول	1395	1396	1397	1398	1399	1400 - 1	1400 - 2	1400 - 3	1400 - 4	1400 - 5	1400 - 6	1400 - 7	1400 - 8	1400 - 9	1400 - 10	1400 - 11	1400 - 12	1401 - 1	1401 - 2	1401 - 3	1401 - 4	1401 - 5	1401 - 6	1401 - 7	1401 - 8
قیمت فرمول	3	13	13	8.25	8.5	8.9	6.9	6.4	6.6	9.94	11.7	12.9	15.1	18.2	28.5	29.8	31.3	33.0	29.1	31.1	41.4	31.1	31.9	36.8	49.4	64.8	55.7	39.3	36.1
قیمت محقق شده	3	13	13	8.25	8.5	8.9	6.9	6.4	6.6	9.94	11.7	12.9	15.1	18.2	28.5	29.8	31.3	33.0	29.1	20	20	19	19	19	19	19	19	19	19

عدم‌النفع سنگین کشور در ازای اعمال سقف نرخ خوراک

جواد اوجی در این جلسه با تأکید بر اینکه در ایران هم به‌دلیل ناترازی گاز در فصل سرد، نیاز به سرمایه‌گذاری قابل‌توجهی وجود دارد که در صورتی که در این بخش سرمایه‌گذاری نکنید به مشکل خواهید خورد، گفت: در این چند دهه فقط در بخش بالادستی صنعت پتروشیمی سرمایه‌گذاری کرده‌ایم.

تولید و صادرات مواد خام و نیمه‌خام با این وضع اقتصادی نیست. چرا باید ۷۰ درصد محصولات پتروشیمی به صورت خام و نیمه‌خام صادر شود و تنها ۳۰ درصد وارد زنجیره ارزش در داخل شود؟ تأکید ما این است که این نسبت باید معکوس شود.

یکی دیگر از گذرگاه‌های پتروشیمی‌ها پتروشیمی‌ها برای رایزنی کاهش نرخ خوراکشان، کمیسیون اقتصادی مجلس بود. علیزاده، رئیس کمیته پتروشیمی کمیسیون اقتصادی مجلس با بیان اینکه مجلس به دنبال کاهش نرخ خوراک پتروشیمی‌ها است، گفت: درصورت اصلاح فرمول تعیین نرخ خوراک پتروشیمی‌ها، در مقطعی نرخ خوراک شناور می‌شود اما نسبت به این قیمتی که هست ۳۰ تا ۴۰ درصد باید کاهش یابد.

تبعات کاهش نرخ خوراک پتروشیمی‌ها

با وجود تلاش‌های پتروشیمی‌ها برای کاهش قیمت خوراکشان، کارشناسان متعددی معتقدند کاهش نرخ خوراک پتروشیمی‌های متانولی به مثابه فتح بابی برای کاهش نرخ خوراک تمامی پتروشیمی‌ها است و منجر به تعمیق کسری بودجه می‌شود.

کاهش نرخ خوراک پتروشیمی‌ها منجر به کاهش درآمدهای تبصره ۱۴ قانون بودجه می‌شود، آن هم درحالی که به گفته مسعود میرکاظمی، رئیس سازمان برنامه و بودجه درحال‌حاضر شاهد کسری ۲۰۰ هزار میلیارد تومانی در این بند قانونی هستیم.

گفتنی است تبصره «۱۴» بودجه هرساله شامل احکامی مربوط به اجرا یا اصلاح قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و جدول منابع و مصارف سازمان هدفمندی یارانه‌ها یا همان قانون پرداخت یارانه محمود احمدی‌نژاد است که مشخصاً از سال ۱۳۸۹ وارد مباحث بودجه‌ای کشور شد.

برخی دیگر از کارشناسان تبعات کاهش نرخ خوراک پتروشیمی را منحصر در بحث‌های مالی نمی‌دانند و معتقدند تخفیف‌های افراطی در اعطای خوراک منجر به توسعه نامتوازن این صنعت شده است.

علیرضا کلاهی صمدی، رئیس کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی در این‌باره گفته بود: چیزی حدود ۸۰ میلیارد دلار برای صنعت پتروشیمی هزینه شده و حدود ۴۰۰ میلیارد دلار هم یارانه سوخت دریافت کرده‌اند، اگر بعد از این همه هزینه بازهم قادر به رقابت در جهانی نیستند، مقصر خودشان هستند.

وی افزود: فاصله بهای صادراتی و وارداتی ما در مواد پتروشیمی ۳ به یک است. یعنی قیمت کالایی که وارد می‌کنیم ۳ برابر کالاهایی است که صادرمی کنیم.

این آمار نشان می‌دهد که عمده کالاهای صادراتی ما مواد اولیه و خام و با ارزش‌افزوده کم اقتصادی هستند. یکی از مصداق‌های آن تولید بیش از اندازه متانول است.

همچنین حبیب‌اله ظفریان، رئیس گروه انرژی مرکز پژوهش‌های مجلس با تأکید بر اینکه روند توسعه آنها منجربه افزایش ناترازی گاز خواهد شد، گفت: اکنون قیمت هرمترمکعب گاز صادراتی، به طور متوسط ۳۵ تا ۳۹ سنت است و صادرات هر هزار مترمکعب، بین ۳۵۰ تا ۴۰۰ دلار درآمد برای کشور ایجاد می‌کند، اما با تبدیل گاز به متانول، این رقم به حدود ۲۸۰ تا ۳۰۰ دلار کاهش می‌یابد.

وی افزود: قیمت انرژی اکنون توسط چین (به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده و واردکننده متانول) تعیین می‌شود و مانند این است که یارانه انرژی را به چین صادر کنیم.

باید توسعه پتروشیمی‌ها را به جای پتروشیمی‌های گازی که عمدتاً متانول تولید می‌کنند، به سمت پتروشیمی‌های خوراک مایع ببریم، زیرا زنجیره در خوراک مایع، گسترده‌تر و متنوع‌تر است و محصولات با ارزش‌افزوده بیشتری هم تولید می‌شود.

سخن پایانی...

در شرایطی که اعمال سقف ۵ هزار تومانی منجربه عدم‌النفع حداقل ۷۵ هزار میلیارد تومانی شده است، پتروشیمی‌ها مجدداً خواستار کاهش هزینه خوراک و تضمین سودی برای خود شده‌اند.

پیشنهادی که منجربه کاهش درآمدهای تبصره ۱۴ و افزایش کسری بودجه می‌شود. محل تعجب است چرا دولت باید برای حفظ سود تعداد محدودی پتروشیمی، زیان گسترده‌ای از حساب تمام مردم پرداخت کند.

توسعه صنایع پایین‌دستی نفت‌خام و میعانات گازی

مدیر سرمایه‌گذاری شرکت ملی صنایع پتروشیمی گفت: شرکت‌های مجری طرح باید حداقل ۱۵ درصد از منابع لازم برای اجرای طرح متناسب با پیشرفت فیزیکی طرح و مراحل تأمین مالی، از طریق آورده خود تامین کنند. به گزارش شانا، رضا نکویی مدیر سرمایه‌گذاری شرکت ملی صنایع پتروشیمی گفت: در پی درخواست تعدادی از متقاضیان استفاده از تسهیلات قانون حمایت از توسعه صنایع پایین‌دستی نفت‌خام و میعانات گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری مردمی، معاونت برنامه‌ریزی وزارت نفت مهلت ارائه درخواست اولیه و بارگذاری مدارک و مستندات در درگاه ملی مجوزها (B.ir ۴ G یا mojavez.ir) را به‌مدت یک ماه (پایان آذرماه) و برای آخرین‌بار تمدید کرد. وی با بیان اینکه قانون اصلاح موادی از قانون حمایت از توسعه صنایع پایین‌دستی نفت خام و میعانات گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری مردمی و آئین‌نامه اجرایی آن در اواخر سال گذشته ابلاغ شد، افزود: متقاضیان مشمول فراخوان وزارت نفت با پذیرفتن شرایط این قانون (جزئیات فراخوان در سامانه petrorefinery.mop.ir) و اخذ مجوز می‌توانند از تسهیلات آن بهره‌مند شوند. مدیر سرمایه‌گذاری شرکت ملی صنایع پتروشیمی ادامه داد: شرکت‌های مجری این طرح باید حداقل ۱۵ درصد از منابع لازم برای اجرای طرح را متناسب با پیشرفت فیزیکی طرح و مراحل تأمین مالی، از طریق آورده خود تأمین کنند. آقای نکویی افزود: همچنین شرکت‌های مجری طرح موظفاند حداکثر ۲ سال پس از دریافت مجوز، نسبت به واگذاری حداقل ۳۰ درصد از سهام شرکت مجری طرح از طریق عرضه سهام یا از طریق صندوق سرمایه‌گذاری پروژه در چارچوب قوانین مربوط با انتشار اوراق بهادار قابل تبدیل به سهام اقدام کنند و تمامی منابع حاصل از این واگذاری باید فقط در اجرای طرح مذکور هزینه شود. وی تصریح کرد: این شرکت‌ها از زمان شروع تولید طرح با حداقل ۸۰ درصد ظرفیت تولید محصولات در مجوز طرح از دوره تنفس خوراک استفاده خواهند کرد.

چهره

برای فروش نفت به برنامه نیاز داریم

در چند روز گذشته برخی از کشورهای اروپایی تصمیم گرفتند که نفت روسیه رو بدون محدودیت و باقیمت ۶۰ دلاری خریداری کنند، اما روسیه در مقابل این تصمیم واکنش نشان داد و اعلام کرد کشورهایی که قصد خرید نفت ۶۰دلاری از روسیه دارند فروش نفت به آنها نخواهد داشت این موضوع درحالی اتفاق افتاده است که در روز جاری نشست اوپک پلاس گمانه زنی‌هایی مبنی بر کاهش تولید وجود دارد. اما مسئله‌ای که وجود دارد آنکه وضعیت موجود چه تأثیری بر فروش نفت ایران دارد؟ محمدعلی خطیبی نماینده اسبق ایران در اوپک در رابطه با این موضوع به مهر می‌گوید: نرخ ۶۰دلاری که برای نفت روسیه توسط چند کشور اروپایی گرفته شده است و دلیل نمی‌شود که روسیه نفت خود را با این نرخ به فروش برساند، ضمن آنکه روسیه اعلام کرده به این کشورها فروش نفت نخواهد داشت و هر کشوری حق دارد بر اساس نرخ گذاری‌های بین‌المللی، نفت خود را به فروش برساند. وی ادامه داد: اگر فرض را بر این بگیریم که برخی از کشورها درخواست نفت ۶۰ دلاری را به روسیه بدهند و روسیه بر اساس چیزی که اعلام کرده است به آنها فروش نفت نداشته باشد این مسئله ممکن است محدودیت‌هایی را در بازار به وجود آورد. خطیبی اضافه کرد: روسیه پیش‌بینی کرده است این محدودیت‌ها نرخ نفت را افزایشی و به بالای ۱۰۰ دلار برساند که این موضوع شرایط خاصی را بر بازار حاکم می‌کند و از طرفی ما شرایط گسترش کرونا را پیش رو داریم که باعث به وجود آمدن نگرانی‌هایی شده است و منجر به محدود شدن بازار شده است. این کارشناس نفت با اشاره به اینکه ممکن است شرایط به گونه‌ای رقم بخورد که محدودیت در بازار نفت افزایش یابد، گفت: البته باید در نظر داشت که اکنون بحث رکود اقتصادی در کشورهای صنعتی وجود دارد که این امر باعث افزایش نگرانی‌ها در مورد تقاضا شود که مجموع این عوامل باعث شده که قیمت‌ها از ۸۰ تا ۹۰ دلار در نوسان باشد. وی افزود: اکنون عوامل مختلفی بر بازار تأثیرگذار است و باید دید برآیند آنها چگونه خواهد بود و محدودیت فروش نفت روسیه هم عاملی است که بر بازار تأثیرگذار است؛ عاملی که می‌تواند بازار را تقویت کرده و بر قیمت‌ها تأثیرگذار باشد. خطیبی اضافه کرد: اکنون عواملی وجود دارد که تقاضا را محدود کرده به همین دلیل اوپک پلاس در نشست قبل خود تصمیم کاهش ۲ میلیون بشکه‌ای نفت را گرفت که به نظر می‌رسد در جلسه روز جاری اوپک پلاس بر این تصمیم صحه می‌گذارد و اجرایی شدن این تصمیم را به طور جدی دنبال کند.

وی در خاتمه اضافه کرد: در بازار هر چه محدودیت افزایش پیدا کند به فروش بیشتر نفت ما کمک می‌کند. اما ما نباید منتظر افزایش محدودیت‌ها برای فروش بیشتر نفت باشیم بلکه با توجه به شرایط خاصی که قرار گرفته‌ایم برای بازاریابی در این شرایط برنامه و پلان‌هایی داشته باشیم و نباید منتظر اتفاق و رویدادها بود. برای فروش نفت در شرایط تحریم برنامه داشته باشیم و براساس آن پیش رویم و اگر این عوامل به ما کمک کردند که کمک کردند اگر نه باید برنامه خود را داشته باشیم و نباید منتظر اتفاقات و رویدادها ماند.

بین‌الملل

صعود نفت در بازار جهانی

بازار نفت در هفته گذشته با افزایش نرخ مواجه شد.

به گزارش مهر، نفت در هفته‌ای که گذشت توانست با صعود مواجه شده و توانست بخشی از ریزش‌های ۳هفته اخیر کسب کرده بود را جبران کند. نفت برنت طبق تصویر زیر، در پی شایعات امریکا و کشورهای اروپایی که با بحران انرژی در فصل سرد مواجه هستند به صورت ریزشی درآمده بود، البته رفع تحریم‌های شرکت‌های نفتی ونزوئلایی نیز بی‌تأثیر نبوده و توانست در ۳ هفته مداوم ریزش نفت را رقم بزند.

نفت اما با شروع جدی فصل سرد با افزایش تقاضا مواجه شده و زمزمه‌هایی مبنی‌بر کاهش عرضه روسیه در بازار جهانی سبب شد که نفت ریزش بیشتری را کسب کند. اما نفت برنت در پایان معاملات هفته گذشته توانست در جایگاه ۸۵ دلار و ۸۶ سنت برای هر بشکه به کار خود پایان دهد. نفت وست تگزاس اینترمدیت نیز در پایان هفته گذشته با افزایش نرخ مواجه شده و در هر بشکه به نرخ ۷۹دلار و ۹۸ سنت رسید.

فعالان بخش معدن و صنایع معدنی خواستار شدند:

ضرورت تسهیل بروکراسی بیمه‌ای

مرضیه احقاقی

کاهش ریسک و پوشش دادن انواع خطرات حاکم بر روند فعالیت کسب‌وکارها، مهم‌ترین وظیفه صنعت بیمه است. صنعت بیمه نقشی ویژه و اثرگذار در کاهش فشارهای اقتصادی بازی و ازاین‌رو جذب سرمایه را تسهیل می‌کند. این صنعت حتی در مواردی می‌تواند فرصتی برای توسعه اقتصادی ایجاد کند. اهمیت و جایگاه صنعت بیمه به‌قدری قابل‌توجه است که به‌عنوان یک مؤلفه اقتصادی، نقش مهمی در اقتصاد کشورها بر عهده دارد، تاجایی که هرچه سهم صنعت بیمه در تولید ناخالص بیشتر باشد، آن کشور پیشرفته‌تر است. باوجود دلایلی که برای توسعه صنعت بیمه یاد می‌شود اما این صنعت در کشور ما هنوز رشد کافی ندارد. علاوه بر این انتقادات بسیاری به عملکرد صنعت بیمه کشور وارد است. این صنعت همپای شرکت‌های بیمه خارجی رشد نداشته است، بنابراین بازنگری در شرایط صنعت بیمه کشور ضروری به نظر می‌رسد.

عکس: روزگار معدن

برقراری امکان بیمه‌پردازی پلکانی

آنوش رحام، فعال صنعت فولاد در گفت‌وگو با «روزگار معدن» اظهار کرد: بخش کارفرمایی ایران در طول سال‌های گذشته با ۲ مقوله تأمین اجتماعی و مالیات درگیر بوده است.

وی افزود: فرآیند جذب بیمه‌شدگان در صندوق‌های بازنشستگی در دنیا آسان است؛ قوانین و مقررات دست‌وپاگیری بر این روند حاکم نیست و با حداقل مقررات و قوانین تلاش می‌کنند از جامعه کارگری حمایت کنند. اما این چتر حمایتی نباید به‌گونه‌ای باشد که جدایی میان کارفرما و نیروی کار ایجاد کند. متاسفانه در کشور و در موارد متعددی شاهد برخوردهای سلبی در قبال کارفرمایان هستیم. همین موضوع موجب شده مقوله تأمین اجتماعی به‌عنوان یک معضل برای همه کارفرمایان مطرح باشد. این در حالی است که انتظار می‌رود روابط یادشده همراه با تعامل باشد و درعین‌حال حفظ موقعیت‌های شغلی در شرایط دشوار اقتصادی کنونی و باوجود فشارهای تحریمی و تورمی در اولویت باشد.

این فعال صنعت فولاد افزود: اصولاً در سیستم تأمین اجتماعی انتظار می‌رود به‌ازای هر یک‌نفری که بازنشست می‌شود، ۶ نفر حق بیمه پرداخت کنند. اما ما در سال‌های گذشته شاهد کاهش بیمه‌پردازان بوده‌ایم. علت کاهش بیمه‌پردازی نیروی کار در ایران بروکراسی حاکم بر نظام تأمین اجتماعی است.

اگر این بروکراسی وجود نداشت؛ امکان بیمه‌پردازی پلکانی وجود داشت مشوق‌هایی برای بدنه کارفرمایی تعریف می‌شد؛ تعداد بیمه‌پردازان کشور افت نمی‌کرد. علاوه بر تمام موارد یادشده نیروهای خوداشتغال امکان پرداخت بیمه ندارند یا افرادی که چند سال کارکرده‌اند و بیمه آنها رد نشده اما نمی‌توانند حق بیمه خود را بپردازند. دلیل و استدلالی برای این موانع وجود ندارد و تنها به ضعیف شدن سیستم بیمه‌ای کشور منجر می‌شود.

وی افزود: علاوه بر تمام موارد یادشده از سازمان تأمین اجتماعی انتظار می‌رود به‌عنوان بازوی تأمین اشتغال در جامعه باشد. از مجموع موارد یادشده این‌طور برداشت می‌شود که تغییر در نظام تأمین اجتماعی کشور ضروری است. مالکان سازمان تأمین اجتماعی مردم هستند. این سازمان از پرداخت‌های مالی نیروی کار و کارفرما شکل گرفته است اما گویی همین صاحبان در اولویت سازمان نیستند.

رحام در ادامه خاطرنشان کرد: ۲۲ مؤلفه برای سنجش محیط کسب‌وکار ارزیابی می‌شود. پنجمین عامل در اخلال نظام کاری ایران، تأمین اجتماعی است. تأمین اجتماعی به‌ازای بیمه کارگران باید هزینه‌ای را ماهانه پرداخت کند. این پرداختی‌ها درنهایت آینده معاش یک فرد را تأمین نمی‌کند. بنابراین تغییر در فرمول محاسباتی سهم بیمه ضروری است.

در ادامه جایگاه سازمان تأمین اجتماعی و بیمه‌های تأمین اجتماعی در بخش سهولت کسب‌وکار باید جایگاهی قابل‌قبول باشد. بدین ترتیب باید در مسیر تسهیل پرداخت حق بیمه تأمین اجتماعی در کشور گام برداشت. شرایط برای جذب حداکثری نیروی کار فراهم، حق بیمه افزایش یابد و بروکراسی‌های زائد حذف شود.

لزوم بازنگری در استراتژی‌های صنعت بیمه

سعید برزگر، کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با «روزگار معدن» و در ارزیابی اهمیت و جایگاه صنعت بیمه، اظهار کرد: از بیمه به‌عنوان یکی از ارکان توسعه اقتصادی نام برده می‌شود. این صنعت حکم پشتیبان برای صنایع دارد و ریسک‌های گوناگون حاکم بر اقتصاد، تولید و... را به حداقل کاهش می‌دهد. صنعت بیمه با ایجاد اطمینان خاطر و آرامش نزد کارآفرینان و صاحبان کسب‌وکار در حوزه‌های گوناگون، نقشی بسزا در افزایش تولید و ارتقای سودآوری دارد. در همین حال، شرکت‌های بیمه‌ای از سرمایه سپرده‌شده به آنها به‌عنوان منبع مالی سرمایه‌گذاری مستقیم و غیرمستقیم استفاده می‌کنند. در نتیجه از عملکرد این صنعت و توسعه آن می‌توان به‌عنوان محرکی برای بهبود شرایط تولید کشور بهره برد. وی در ادامه گفت: با توجه به امتیازاتی که در بهره‌مندی از این صنعت بیمه و اتکا بر توان آن یاد شد و همچنین با توجه به تجارب جهانی، می‌توان ادعا کرد کشورهایی که به اهمیت خدمات واقعی بیمه و نقش جدی و حیاتی آن در رشد و توسعه اقتصادی پی برده‌اند، توانسته‌اند فرصت‌های بسیار ارزنده‌ای در اختیار شهروندان، بازرگانان و صاحبان صنایع خویش قرار دهند و بدین ترتیب است که مسیر توسعه اقتصادی و صنعتی آنها هموار می‌شود. برزگر در ادامه افزود: در طول سال‌های گذشته صنعت بیمه در ایران نیز در مسیر رشد قدم گذاشته، با این وجود همچنان انتقادهای بسیاری نسبت به عملکرد این صنعت در کشور وارد است، تاجایی که باید اقرار کرد این صنعت نتوانسته آن‌طور که انتظار می‌رود در روند توسعه اقتصادی کشور اثرگذار باشد. در همین حال، بیمه به‌شکلی بسیار محدود و خاص ارائه می‌شود. این صنعت در حال حاضر فاصله بسیاری با استانداردهای جهانی دارد و بازنگری در شرایط آن ضروری به نظر می‌رسد. وی گفت: تمام کمبودهای یادشده در حالی هستند که بهره‌مندی از این صنعت و ظرفیت‌های آن، زمینه‌افزایش ثبات مالی را فراهم می‌کند و منجر به کاهش خسارت‌ها می‌شود که به منزله ارتقای سطح پس‌انداز است و روند جذب سرمایه را تسهیل می‌کند. بهره‌مندی از امتیازات این صنعت به‌ویژه در صنایع پرخطر همچون صنایع معدنی اهمیت بیشتری دارد. در حالت عادی، صاحبان کسب‌وکار موظف هستند نیروی انسانی مشغول به کار در مجموعه را بیمه کنند اما در موارد متعددی شاهدیم که این پوشش‌های بیمه‌ای کارآیی لازم را ندارند؛ بنابراین تجدیدنظر در قوانین حاکم بر این حوزه ضروری به نظر می‌رسد. پوشش‌های بیمه اجباری باید افزایش یابند و آسیب‌های بیشتری را پوشش دهند. در همین حال باید نظارت روی عملکرد شرکت‌های بیمه افزایش یابد. این گونه اقدامات نظارتی، منجر به بهبود عملکرد این مجموعه‌ها خواهد شد و رضایت صاحبان کسب‌وکارها را به دنبال دارد

سخن پایانی

از کاهش ریسک به‌عنوان وظیفه اصلی بیمه‌ها یاد می‌شود و در همین حال آن را یکی از ارکان توسعه اقتصادی کشورها می‌دانند.

این صنعت با امن کردن فضای کسب‌وکار و پوشش دادن خطرات تولید یا سرمایه‌گذاری، به ارتقای سطح عملکردی صنایع در حوزه‌های گوناگون منجر می‌شود.

هرچه ریسک اجرای یک فعالیت اقتصادی بالاتر باشد، جذب سرمایه به آن کاهش می‌یابد.

در چنین شرایطی می‌توان با تقویت پوشش‌های بیمه‌ای این خلأ را برطرف کرد.

«روزگار معدن» با نگاهی به آمار تولید بررسی کرد

از حال ناخوش صنعت تا رکوردشکنی فولادی‌ها

گروه معدن

صنعت فولاد امسال با ثبت آمار کاهشی در صادرات تنها به تحقق رقمی مشابه سال ۱۴۰۰ امیدوار است که کمبود گاز در زمستان نیز می‌تواند این امید را کاهش دهد، اما باوجود تمامی مشکلات و چالش‌های جدی که پیش‌روی فعالان این صنعت قرار گرفته، تولیدکنندگان فولاد در رقابتی شدید برای ثبت رکوردهای متفاوت در بخش‌های تولیدی و مرتبط با آن هستند، اما در شرایطی که این صنعت حال ناخوشی دارد، ثبت چنین رکوردهایی به چه معنا است؟

عکس: روزگار معدن

صنعت فولاد در سال‌های اخیر در بخش تولید و فروش داخلی و حضور در بازارهای صادراتی با مشکلات جدی مواجه بود که برخی ناشی از اعمال تحریم‌های ظالمانه علیه کشور و برخی دیگر ناشی از تصمیمات غیرکارشناسی بود که گاهی از سوی برخی فعالان این صنعت به‌عنوان خودتحریمی از آن یاد می‌شود.

به‌گزارش «روزگار معدن»، متاسفانه سوءمدیریت در برخی موارد توانسته عمق چالش‌ها را بیشتر کرده و شرایط را برای سال‌های پیش‌رو سخت‌تر کند.

اما نکته جالب در این بین، رقابت تنگاتنگ فولادی‌ها در ثبت رکوردهای تولید و رسیدن به ظرفیت اسمی است، آن هم درست در شرایطی که در گفت‌وگو با هریک از مدیران فولادی، مشکلات و موضوعات یکسانی مطرح می‌شود که به دغدغه‌های مدیریتی یکسان تبدیل شده است.

نگرانی‌های تولیدکنندگان

در حالی تولیدکنندگان فولاد تلاش می‌کنند با اجرای طرح‌های توسعه‌ای و همچنین ارتقای تکنولوژی، میزان تولید را افزایش دهند که بارها نسبت به کمبود مواد اولیه ابراز نگرانی کرده‌اند و گفته می‌شود در صورتی که شرایط اکتشافات به‌صورت فعلی ادامه پیدا کند، تنها تا ۱۵ سال دیگر، سنگ‌آهن برای تامین نیاز فولادی‌ها در اختیار است و درست در همین نقطه است که سناریو واردات سنگ‌آهن، رنگی دیگر به خود می‌گیرد.

در کنار تامین مواد اولیه، زیرساخت‌های دیگری همچون انرژی و حمل‌ونقل توانسته میزان تولید را تحت‌تاثیر قرار دهد و در ادامه، دستیابی به تولید ۵۵ میلیون تن فولاد برای سال ۱۴۰۴ را دشوارتر کند. کمبود در بخش‌های یادشده می‌تواند نرخ تمام‌شده و بهره‌وری را نشانه گرفته و قدرت رقابت را کاهش دهد.

> در واقع تصمیمات ناگهانی و غیرکارشناسی در حوزه فولاد می‌تواند حضور مداوم در بازار صادراتی را تحت‌الشعاع قرار دهد

کمبود تقاضا

در همین حال، کمبود تقاضا در بازار داخل می‌تواند چالشی جدی‌تر برای افزایش تولیدی باشد که حالا فولادی‌ها را در رقابت شدید انداخته است. رکود در بازار مسکن و همچنین پروژه‌های عمرانی باعث شده تا پیش‌بینی درباره سرانه مصرف چندان محقق نشود و همین موضوع می‌تواند رقابت در بازار داخلی را سخت کند. این در حالی است که فروش در بازار داخلی به‌دلیل ورود دولت به موضوع قیمت‌گذاری نیز باعث شده تا بسیاری از فولادی‌ها از شرایط رضایت چندانی نداشته باشند، اما برخی دیگر از کارشناسان معتقدند دولت باید به‌جای ورود به بحث قیمت، به موضوع تحریک تقاضا ورود پیدا کرده و نقش رگولاتوری را در بازار فولاد ایفا کند، در غیر این صورت قیمت‌گذاری دستوری تنها به توزیع ناعادلانه سود در زنجیره ارزش منجر می‌شود که می‌تواند فعالیت واحدهای حاضر در حلقه‌های زنجیره را از توجیه اقتصادی خارج کند.

جبران زیان فولادسازان

حالا در این شرایط، استفاده از صادرات می‌تواند راهگشا باشد و به‌نوعی برخی زیان‌های فولادسازان را جبران کند، هرچند امروز هم بازار کامودیتی‌ها چندان تعریفی ندارد و کاهش قیمت‌های جهانی رغبت برای صادرات را کاهش داده است.

البته فراموش نکنیم در شرایط تحریمی ورود به بازارهای صادراتی و حفظ آنها از مهم‌ترین مسائلی است که تصمیمات ناگهانی این موضوع را تحت‌تاثیر قرار داده و به‌عنوان مثال، در شرایط طلایی بازار یعنی فروردین در پی حمله روسیه به اوکراین، بازار کامودیتی‌ها با رشد نرخ مواجه شد و این فرصت در اختیار فولادی‌ها قرار گرفته تا بتوانند با بهره‌برداری از این فرصت به درآمدهای ارزی خود را افزایش دهند، اما در نهایت نتیجه تصمیم دولت برای وضع عوارض صادراتی باعث شد تا صادرات فولاد در ۶ ماهه اول سال با کاهش حدود ۱۵درصدی همراه شود و به‌نوعی بازار ایران در منطقه به‌دست رقبا بیفتد.

از سویی دیگر، با وضع تحریم‌ها علیه روسیه، رقابت فولادی‌ها در بازار منطقه و چین کمی دشوار شد، زیرا روسیه تخفیف‌های بسیاری برای فولاد تولیدی خود در نظر گرفته بود که می‌توانست بر قدرت رقابت ایران اثرگذار باشد.

تصمیمات ناگهانی و غیرکارشناسی

در واقع تصمیمات ناگهانی و غیرکارشناسی در این حوزه می‌تواند حضور مداوم در بازار صادراتی را تحت‌الشعاع قرار دهد و به‌نوعی بازار را به رقبا بسپارد.

حالا باوجود موارد یادشده و مشکلاتی که پیش‌پای تولیدکنندگان فولاد قرار دارد، رقابت برای ثبت پی‌درپی رکوردهای تولید جای سوال دارد.

در شرایطی که بازار داخلی با کمبود تقاضا همراه است و صادرات هم به‌صورتی نیست که برای بلندمدت، خیال فولادی‌ها از تصمیم‌گیری‌ها آسوده باشد، حالا خبرهای پی درپی از مجموعه‌های فولادی منتشر می‌شود که رکوردهای متفاوتی به‌ثبت می‌رسد.

سخن پایانی

آن‌طور که پیدا است، تولیدکنندگان فولاد برای پرچمداری این صنعت و به‌ویژه بازار آن در رقابت شدیدی با یکدیگر قرار دارند و این مجموعه‌ها در تلاش هستند تا با توسعه هرچه بیشتر، شرکت خود را توسعه دهند.

اما نگاهی به شرکت‌های بزرگ در سطح بین‌الملل نشان می‌دهد، تشکیل کنسرسیوم‌های مختلف، سیاست این روزهای شرکت‌های موفق است که می‌تواند از نگاه جزیره‌ای نیز جلوگیری کند.

شاید تشکیل چنین کنسرسیوم‌هایی بتواند حضور در بازارهای صادراتی را هم تقویت و در نهایت ارز بیشتری ناشی از صادرات غیرنفتی وارد کشور کند، اما متاسفانه این نوع نگاه، آن‌طور که باید نتوانسته به‌جای تفکر سنتی بنشیند و میزان بهره‌وری را افزایش دهد.

حتی ایجاد چنین نگاهی می‌تواند وزن فولادی‌ها را در تاثیر بر تصمیمات اتخاذشده از سوی وزارت صمت بیشتر و حمایت بیشتری را از آن خود کند. در واقع این موضوع می‌تواند یک تیر و چند نشان برای صنعت فولاد کشور باشد که تنها با همراهی و حذف نگاه جزیره‌ای قابل‌تحقق است.

گفتگوی «روزگار معدن» با کارشناس صنعت برق؛

برگ برنده صادرات غیرنفتی

گروه معدن: صنعت برق نقش بی‌بدیلی در توسعه دیگر صنایع دارد و استفاده از شیوه‌های نوین در این حوزه به دلیل پیشرفت فناوری ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. آمارهای صادرات غیرنفتی نشان می‌دهد که صادرات برق در بخش‌های مختلف ازجمله تجهیزات، خدمات و توزیع برق توان بالایی دارد.

این صنعت به عنوان یکی از صنایع زیربنایی، تاثیرگذاری چشمگیری بر سایر بخش‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی دارد. به طوری که رشد اقتصادی کشورها به شدت به صنعت برق وابسته است و به عنوان یکی از مهم‌ترین زیربناهای اقتصادی، نقش مهمی در توسعه اقتصادی و رفاه جامعه دارد. مزیت‌های انرژی الکتریکی از قبیل پاک بودن، سهولت مصرف و امکان تبدیل به سایر انواع انرژی بر اهمیت آن می‌افزاید.

صنعت برق عهده‌دار مدیریت عرضه و تقاضای برق بوده و نقش محوری در صیانت از منابع ملی، حفظ محیط‌زیست، ارتقای بهداشت عمومی، رفاه اجتماعی و خوداتکایی برای توسعه پایدار کشور ایفا می‌کند. مدیریت عرضه و تقاضا و دسترسی عادلانه همگان به برق مطمئن و پایا و متناسب با ظرفیت‌های ملی به عنوان اساسی‌ترین اهداف صنعت برق کشورهاست. اهمیت نقش صنعت برق در الگوی اقتصاد مقاومتی بدان اندازه است که می‌توان آن را موتور توسعه اقتصادی کشور به شمار آورد. الگویی که در آن نقش صنعت برق به درستی مشخص شده باشد نه تنها ادبیات اقتصادی جدیدی را در سطح ملی تولید می‌کند، بلکه بر غنای ادبیات اقتصاد مهندسی برق در سطح بین‌المللی می‌افزاید و به مبنایی راهبردی برای تصمیم‌گیرندگان سطوح مختلف مدیریت صنعت برق بدل خواهد شد.

«روزگار معدن» در همین راستا به گفت‌وگو با امیر محمدی کارشناس برق پرداخت و اهمیت این صنعت را در زندگی روزمره افراد و تأثیر آن را بر اقتصاد کشور بررسی کرد.

نقش صنعت برق در تولید کالا و محصولات

محمدی، صنعت برق را یکی از زیرساخت‌های حیاتی و بنیادین سایر صنایع دانست و بیان داشت: برق نقش مهمی در توسعه صنعتی و اقتصادی کشورهای در حال توسعه، به دلیل ضرورت نیاز در فرآیند تولید کالا و محصولات و در نهایت تولید ناخالص داخلی، ایفا می‌کند.

در واقع انرژی برق ضمن آنکه سبب رشد کیفی زندگی مردم می‌شود، ارتباط مستقیمی با توسعه پایدار، رونق و جهش بخش تولید در جوامع مختلف دارد.

در این میان در صحنه جهانی نیز حرکت از سمت انرژی‌های فسیلی به سمت انرژی‌های الکتریکی و تولید برق، به دلیل ملاحظات زیست‌محیطی؛ شدت گرفته است و سبب توسعه و افزایش سهم سبد انرژی کشورهای مختلف از انرژی برق شده که همین عامل به دلیل بهره‌مندی از ظرفیت‌های تحقیق و توسعه جهانی به خلق فناوری‌های نوین و رشد و توسعه صنعت برق در چند دهه اخیر منجر شده است.

او در ادامه با اشاره به این موضوع که توجه به صنعت برق ضرورت بسیاری دارد، گفت: صنعت برق کشور در چند دهه اخیر از رشد کمی و کیفی قابل‌ملاحظه‌ای برخوردار بوده است.

رشد مناسب ظرفیت‌های نیروگاهی نصب شده و شبکه‌های انتقال و توزیع، قرار گرفتن در جمع کشورهای برتر تولیدکننده برق جهان، تعمیق ساخت اکثر تجهیزات و ملزومات این صنعت، صادرات برق به کشورهای همسایه ازجمله مهم‌ترین دستاوردهای این صنعت بوده است.

صادرات برق ایران به دیگر کشورها

این کارشناس برق، با اشاره به افزایش چشمگیر صادرات برق کشور بیان داشت: به‌طور کلی میزان صادرات برق در کشور نسبت به گذشته افزایش داشته است، در ۱۳۹۸ شاهد افزایش ۱۲۰ درصدی رشد خالص صادرات برق بودیم، درواقع سیاست صنعت برق، توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی و از جمله توسعه صادرات برق به کشورهای همسایه است.

به‌گونه‌ای که با توجه به نیازهای که در منطقه وجود دارد و نیازمندی کشورهای همسایه، زیرساخت‌های لازم را برای توسعه انرژی فراهم می‌کنیم و براساس ظرفیت‌های موجود صادرات برق را پیش می‌بریم.

با این حال باید گفت، شبکه انتقال برق در کشور با نقص‌هایی هم مواجه است که باید اصلاحات زیربنایی در آن بخش‌ها انجام شود زیرا هم‌اکنون، به دلیل نبود تجهیزات انتقال برق، مازاد تولید در برخی استان‌ها اتلاف می‌شود و امکان انتقال آن به سایر نقاط کشور وجود ندارد.

اصلاح الگوی مصرف برق

محمدی، در پایان با اشاره به اینکه همواره در فصل گرما یعنی دوران پیک مصرف برق در کشور با چالش افزایش مصرف برق مواجه هستیم، گفت: دلیل اصلی به‌وجود آمدن این معضل، الگوی مصرف مشترکان برق بوده و می‌توان با صرفه‌جویی و کاهش مصرف توسط مصرف‌کنندگان پرمصرف، همچنین نوسازی و بهسازی تجهیزات برق و به حداقل رساندن اتلاف انرژی در شبکه‌های توزیع، این معضل را برطرف کرد.

در صورتی که اصلاح الگوی مصرف انجام نشود، باید سالانه تولید برق ۵ تا ۷ درصد افزایش یابد که عملیاتی شدن آن نیازمند سرمایه هنگفتی است.

افزایش پیدا نکردن تعرفه مصرف برق برای مشترکان پرمصرف در بلندمدت موجب بدهکار شدن وزارت نیرو به نیروگاه‌ها، نبود منابع سرمایه‌گذاری برای توسعه صنعت برق و الگوی مصرف نامناسب مشترکان شده است. از این مشترکان باید با توجه به نیاز خود به مصرف بهینه برق بپردازند تا هیچ‌گاه با قطعی آن روبه‌رو نشوند.

معدنداری زرد در مصر؛ گران‌بها و اقتصادی

گروه معدن

در سال ۲۰۱۸، مصر ۱۴۶۸۰ کیلوگرم طلا تولید کرد. این رقم آغاز رونق کسب و کارهای استخراج و صادرات طلا در مصر بود. در سال ۲۰۲۱، مصر قوانین و مقررات سرمایه‌گذاری خارجی را کاهش داد. علیرغم خبرهای خوب، در اواخر سپتامبر ۲۰۲۱، صادرات طلای مصر کاهش یافت که نشان‌دهنده کاهش درآمد و اشتغال بود.

طلا در فرهنگ مصر ریشه دوانده است و از زمان پادشاهان نوبی، در سال ۶۵۰ قبل از میلاد، یک کالای تجاری بوده است. صنعت معدن مصر در زمان آن پادشاهان توسعه یافت. مصریان باستان نیز از طلا برای سکه‌های ساده استفاده می‌کردند. از آنجائی که مصری‌ها طلا را در زندگی روزمره ادغام کرد، در طول زمان ارزش زیادی برای آن قائل می‌شدند. بنابراین جای تعجب نیست که تاکید مصر بر تجارت طلا تا قرن بیست و یکم ادامه داشته باشد.

اداره منابع معدنی مصر (EMRA) که در اواخر قرن نوزدهم توسط دولت مصر تأسیس شد، بر بررسی‌ها و مطالعات زمین‌شناسی و ژئومحیط‌زیست نظارت دارد. در یکی از بررسی‌هایی که EMRA در سال ۲۰۲۰ انجام داد، مصر یک معدن طلای دست‌نخورده را کشف کرد و فرصتی برای تقویت مشارکت‌ها و سرمایه‌گذاری‌های خارجی یافت.

▣ رونق طلا در سال ۲۰۲۰

در سال ۲۰۲۰، مصر افزایش قابل توجهی در تولید و صادرات طلا داشت. برای ۳ چهارم سال ۲۰۲۰، صادرات طلا شاهد افزایش ۷۶درصدی از نظر درآمد بود و از ۱.۳۹۲ میلیارد دلار امریکا (USD) به بیش از ۲.۴ میلیارد دلار افزایش یافت.

در سال ۲۰۱۸، قانون ۱۹۸ منابع معدنی مصر دستخوش اصلاحات شدید شد. در ابتدا، این قانون برای سرمایه‌گذاری‌های خارجی و هر تجارتی که در مصر انجام می‌شود، ۲۰درصد کارمزد تعیین کرد. تغییرات سال ۲۰۱۸ در قوانین این هزینه را حذف کرد. با کشف معدن جدید طلا در ژوئن ۲۰۲۰، تعداد کسب‌وکارهای خارجی که قصد شروع فعالیت در مصر را داشتند، افزایش یافت. در همان زمان که سرمایه‌گذاران خارجی پول خود را به مصر می‌آوردند، شهروندان مصری تشویق شدند تا در عملیات معدن طلای محلی سرمایه‌گذاری کنند. میلیاردر محلی مصری، نجیب ساویریس که مالک AKH Gold است با یک سرمایه‌گذاری رونق طلای مصر را آغاز کرد. سرمایه‌گذاری ساویریس ۴.۱ میلیون دلار برای سرمایه‌گذاری در استخراج طلا به منطقه آورد. این بودجه اجازه قراردادهای بیشتری با کارگران به همراه افزایش دستمزد داد.

▣ کمک تولید و صادرات طلا به ایجاد شغل

معدن اصلی مصر، معدن سوکاری است. این معدن در سال ۲۰۰۹ افتتاح شد و با حداقل ۸۵۰ کارگر شروع به کار کرد. این رقم ثابت مانده است، اما با کاهش صادرات طلای مصر، نگرانی در مورد اشتغال وجود دارد. معدن سوکاری متعلق به سنتامین است که یک شرکت اکتشاف، توسعه و استخراج مواد معدنی تلقی می‌شود. سنتامین در سال ۱۹۷۰ تاسیس شد و در سال ۲۰۲۱، بیش از ۳۰۰۰ نفر برای آن‌کار می‌کنند. کمترین حقوق ثبت شده برای یک موقعیت فعلی سنتامین ۴۰۰۰ پوند مصر است که کمی بیش از ۲۵۰ دلار در ماه است. با توجه به تخمین ۴.۵ هفته در ماه، ۵روز در کاری در هفته و ۸ ساعت کار در روز، ۲۵۰دلار در ماه به این معنی است که برخی از کارکنان سنتامین پانزده سنت بالاتر از سطح فقر شدید، یعنی ۱.۴۰ دلار در روز زندگی می‌کنند.

چشم‌انداز بهبود حقوق بین سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰ خوب بود، اما به دلیل کاهش صادرات طلا در مصر، احتمالاً این بودجه منقبض تر شود و کارگران بیشتری را با فقر شدید تهدید کند.

کاهش صادرات طلای مصر در فوریه ۲۰۲۱ آشکار شد. تأثیر فوری این کاهش نامشخص بود، اما صادرات طلای مصر از فوریه تاکنون ضعیف بوده است. نرخ طلا در مقیاس جهانی کاهش یافت و تا اکتبر ۲۰۲۱، این روند ادامه پیدا کرد. قیمت طلا به ارزش دلار امریکا وابسته است و دلار در سال ۲۰۲۱ به بالاترین حد خود رسید. پس از تقویت دلار، وزارت خزانه داری ایالات‌متحده گزارشی منتشر کرد که در آن پیش‌بینی کاهش نرخ طلا به دلیل تورم بالا و نرخ بهره در ماه‌های بعد از سپتامبر ۲۰۲۱ انجام شده بود. کاهش نرخ طلا منجربه افت صادرات طلا مصر شد. تعداد کمی از خریداران و افراد حاضر به سرمایه‌گذاری در طلا با کاهش قیمت‌ها هستند. شرکت‌های تولید طلای مصر، Cetamin و Sukari، در حال از دست دادن تجارت خود هستند. هرچه سریع‌تر کسب‌وکار خود را از دست بدهند، افراد سریع‌تر شغل و منابع درآمد خود را از دست خواهند داد. در امسال، نرخ فقر مصر ۲۹ درصد بوده است. این رقم اکنون انتظار می‌رود که با ادامه مشکلات در صادرات و تولید طلا افزایش یابد.

◉ آیا تولید و صادرات طلای مصر می‌تواند تثبیت شود؟

همه چیز از دست نرفته. کارشناسان مالی افزایش نرخ طلا را با پایان یافتن همه‌گیری کووید-۱۹ پیش‌بینی می‌کنند. با پایان یافتن همه‌گیری، کارشناسان مالی پیش‌بینی می‌کنند که رهبران جهان سیاست‌هایی را برای تثبیت نرخ طلا اعمال خواهند کرد که بازارهای صادرات و تولید طلا را تثبیت می‌کند.

زمانی که نرخ طلا تثبیت شود، تولید طلا با سرعت عادی خود از سر گرفته خواهد شد. شرکت‌های مصری، در درجه اول سنتامین و سوکاری، در تولید و صادرات طلای خود آزاد خواهند بود. سپس مصر می‌تواند به تجارت و عملیات خود با سرمایه‌گذاران خارجی برای بهبود بازار کار و اقتصاد این کشور ادامه دهد.

خیز ایران برای افزایش ظرفیت تولید گاز در خلیج‌فارس

ایران در سال‌های آینده تولید گاز خود از میادین گازی در خلیج‌فارس را با اجرای طرح‌های توسعه‌ای افزایش خواهد داد و آن‌گونه که سرپرست معاونت طرح‌های توسعه‌ای شرکت نفت و گاز پارس می‌گوید، توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی، توسعه میدان کیش، میدان بلال و میدان فرزاد از مهم‌ترین این طرح‌ها خواهد بود.

به گزارش ایرنا، پارس جنوبی به عنوان بزرگ‌ترین میدان گازی جهان بین ایران و قطر مشترک است. ایران با بهره‌برداری از طرح‌های توسعه‌ای در این میدان اکنون ظرفیت برداشت روزانه تا ۷۰۵ میلیون مترمکعب گاز در روز را دارد و حدود ۷۵ درصد گاز کشور از این میدان تامین می‌شود.

با این حال در سال‌های آینده احتمال افت فشار در این میدان محتمل است و از اکنون ایران طرح‌هایی برای فشارافزایی و جبران کاهش تولید برنامه‌ریزی کرده است.همچنین از آنجا که مصرف گاز نیز در کشور رو به افزایش است، تولید گاز در کشور باید افزایش پیدا کند؛ بنابراین علاوه بر افزایش تولید از میدان مشترک پارس جنوبی، بهره‌برداری و توسعه سایر میادین گازی که اغلب در خلیج‌فارس متمرکز هستند، اولویت خواهد داشت. شرکت نفت و گاز پارس به عنوان متولی توسعه پارس جنوبی و همچنین میادین دیگر ازجمله بلال، کیش، فرزاد و... برنامه‌هایی را در دستورکار دارد.

▣ ۲ برنامه ایران برای فشارافزایی در پارس جنوبی

اسماعیل امیری، سرپرست معاونت طرح‌های توسعه‌ای شرکت نفت و گاز پارس در گفت‌وگو با ایرنا با اشاره به تاکید بر اینکه در شرکت نفت و گاز پارس طرح‌های متعددی درحال اجرا است، گفت: توسعه دریایی فاز ۱۱ پارس‌جنوبی، تکمیل ردیف‌های باقی‌مانده فاز ۱۴، طرح توسعه میدان‌های کیش، بلال و فرزاد، تکمیل پایانه جاسک و بندر سیراف از مهم‌ترین طرح‌های در دست انجام توسط شرکت نفت و گاز پارس است.

وی ادامه داد: سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای این طرح‌ها از چند ۱۰ میلیون دلار تا ۵ میلیارد دلار خواهد بود.

امیری با بیان اینکه با اجرای این طرح‌ها به ظرفیت تولید گاز غنی کشور اضافه خواهد شد، افزود: اجرای این طرح‌ها، از ۱۴ میلیون متر مکعب تا ۵۶ میلیون مترمکعب در روز به ظرفیت فرآورش و یا تولید گاز غنی اضافه خواهد کرد.

وی به موضوع احتمال افت فشار گاز در میدان مشترک پارس جنوبی در سال‌های آینده اشاره کرد و گفت: در این زمینه ۲ سناریو و برنامه را هم‌زمان در دستور کار داریم. نخستین برنامه حفر چاه‌های جدید برای تولید بیشتر و جبران کاهش فشار گاز خواهد بود. بحث فرآیند مناقصات را جلو برده‌ایم و به‌زودی حفر چاه‌های جدید آغاز می‌شود.به گفته سرپرست معاونت طرح‌های توسعه‌ای شرکت نفت و گاز پارس، در مرحله دوم بحث پروژه‌های فشار افزایی را در دریا و خشکی پیش می‌بریم که کارهای مقدماتی انجام شده و به دنبال آغاز برنامه‌های اجرایی آن هستیم و در خشکی بحث پایلوت درحال انجام است.

▣ تولید زودهنگام از فاز ۱۱ با ۴ چاه

وی تاکید کرد: برای توسعه فاز ۱۱ پارس‌جنوبی، ۲ برنامه در پیش‌رو داریم. در گام اول بحث تولید زودهنگام است که مقدمات کار انجام شده و کارهای اجرایی در دستور کار است. از ظرفیت‌های خالی موجود در سکوهای پارس جنوبی برای انتقال به موقعیت فاز ۱۱ B در آینده نزدیک استفاده خواهد شد و تولید زودهنگام از این فاز آغاز می‌شود.

امیری با اشاره به اینکه کارهای مقدماتی برای حفر چاه‌ها در فاز ۱۱ پارس‌جنوبی آغاز شده، افزود: در برنامه تولید زودهنگام از ۴ چاه استفاده خواهیم کرد.

وی برای توسعه لایه نفتی پارس جنوبی به انجام مطالعات طراحی پایه و تفصیلی اشاره کرد و ادامه داد: مناقصات برای انتخاب پیمانکار درحال انجام است.

سرپرست معاونت طرح‌های توسعه‌ای شرکت نفت و گاز پارس به تاکید رهبر معظم انقلاب برای استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان در صنعت نفت اشاره کرد و گفت: در بحث تولید گاز هلیوم با ۲ شرکت دانش‌بنیان وارد مذاکره شدیم که یکی از آنها تا مرحله پایلوت پیش رفته‌اند و نتایج آن رضایت‌بخش بوده و به دنبال آن هستیم که صنعتی‌سازی آن را پیگیری کنیم.

▣ ساخت ۲ گوی شناور ایرانی طرح گوره-جاسک

امیری با اشاره به اینکه وزیر نفت بر اتمام طرح گوره-جاسک تا پایان سال تاکید کرده، افزود: طرح گوره-جاسک در سال ۱۴۰۰ بهره‌برداری رسید و چند محموله نفت نیز از طریق این خط لوله صادر شد. برای ادامه کار و ۲ گوی شناور در دست ساخت داریم که مراحل نهایی در یارد خرمشهر در حال انجام است.

وی ادامه داد: اسکله و موج شکن پایانه جاسک نیز درحال ساخت است و درصدد هستیم هر چه سریع‌تر این کار را انجام دهیم.

سرپرست معاونت طرح‌های توسعه‌ای شرکت نفت و گاز پارس تاکید کرد: هر کدام از این طرح‌ها، هرچه سریع‌تر به بهره‌برداری برسد، منفعت بیشتری برای کشور به دنبال خواهد داشت و به درآمدهای کشور اضافه خواهد کرد.

بین‌الملل

بی‌توجهی چین به سرمایه‌گذاری در انرژی ایران

باوجود همکاری راهبردی ۲۵ ساله ایران و چین، شواهد نشان می‌دهد پکن توجهی به سرمایه‌گذاری در صنعت انرژی ایران ندارد و در این میان قرارداد ۶۰ میلیارد دلاری برای سرمایه‌گذاری در گاز قطر امضا کرد.

به گزارش اتاق بازرگان ایران در پنجاهمین گزارش از سلسله گزارش‌های «پایش تحولات تجارت جهانی»، گلچینی از تحولات اخیر در دو لایه جهانی و منطقه‌ای محیط ژئواکونومیک ایران ارائه کرده و آخرین روندها و پیش‌بینی‌های اقتصادی تهیه‌شده توسط بزرگ‌ترین نهادهای اقتصادی بین‌المللی، در قالب داده‌های تازه مورد واکاوی قرار داده است.

در بخش تحولات جهانی، روند عرضه و تقاضای مواد غذایی عمده جهان مورد بررسی قرار گرفته است. بر اساس گزارش جدیدی که اخیراً توسط سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) منتشر شد، تخمین زده می‌شود هزینه واردات مواد غذایی جهان در سال ۲۰۲۲ به ۱.۹۴ تریلیون دلار افزایش یابد که بالاتر از برآوردهای قبلی است.

گزارش چشم‌انداز که دو بار در سال منتشر می‌شود، بررسی‌هایی از روند عرضه و تقاضای مواد غذایی عمده جهان از جمله غلات، محصولات روغنی، شکر، گوشت، لبنیات و ماهی ارائه می‌دهد. همچنین به روند نرخ حمل‌ونقل دریایی مواد غذایی می‌پردازد. در گزارش فائو هشدار داده شده است: «اینها نشانه‌های هشداردهنده‌ای از منظر امنیت غذایی هستند و حکایت از این دارند که واردکنندگان برای تأمین مالی افزایش هزینه‌های بین‌المللی خود با مشکل مواجه هستند و به‌طور بالقوه، حاکی از پایان انعطاف‌پذیری آنها در برابر قیمت‌های بین‌المللی بالاتر است.

در خبری دیگر وزارت تجارت، انرژی و استراتژی صنعتی بریتانیا به یک شرکت فناوری متعلق به چین دستورداد تا به دلیل نگرانی‌های مرتبط با «امنیت ملی» ۸۶ درصد سهام خود را به بزرگ‌ترین تولیدکننده ریزتراشه بریتانیا واگذار کند. پس از این مداخله، چین دولت بریتانیا را به نقض قوانین تجارت بین‌المللی متهم کرد.

بریتانیا در اقدامی دیگر ممنوعیت واردات طلای روسیه را توسعه داده است. در ابتدای تابستان سال جاری، کشورهای بریتانیا، آمریکا، ژاپن و کانادا به‌عنوان بخشی از تحریم‌های غرب علیه مسکو در واکنش به جنگ این کشور در اوکراین، واردات طلای روسیه را ممنوع اعلام کردند. این تحریم در واقع شامل واردات طلای تازه استخراج و پالایش شده می‌شد؛ اما شامل طلای صادراتی روسیه یا محصولات طلایی با منشأ این کشور نمی‌شد که اصلاحیه اخیر، آنها را نیز دربرمی‌گیرد.

در تحولات منطقه‌ای قرارداد ۶۰ میلیارد دلاری گازی قطر و چین از جمله مسائل مهم منطقه است. با وجود سر و صداهای بسیار در مورد همکاری راهبردی ۲۵ ساله ایران و چین، پکن توجهی به سرمایه‌گذاری در صنعت انرژی ایران نشان نداده است و در کشورهای رقیب ایران به دنبال فرصت است. روشن است که تحریم‌های شدید و نااطمینانی فزاینده در اقتصاد سیاسی ایران مهم‌ترین عامل عدم تمایل چین به سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های انرژی ایران است.

سرمایه‌گذاری ۷ میلیارد دلاری آرامکو عربستان در کره جنوبی، کمک قطر و عربستان به اقتصاد بحران‌زده ترکیه و توافق ۱۰۰ میلیارد دلاری امارات و آمریکا در زمینه انرژی پاک و اولین دور مذاکرات تجارت آزاد بحرین و رژیم صهیونیستی از دیگر اخبار مهم منطقه است.

با وجود مشکلات اقتصادی ترکیه در حال حاضر، تجارت میان مسکو و آنکارا به‌سرعت در حال گسترش است و حجم کالاهای صادرشده به روسیه در ماه سپتامبر به رکورد ماهانه ۱.۱ میلیارد دلار رسیده است. بر اساس داده‌های مؤسسه آمار ترکیه، این حجم، ۲.۳ برابر بیشتر از ماه مشابه در سال ۲۰۲۱ است. ترکیه در تابستان سال‌جاری در میان ۵ صادرکننده برتر به روسیه قرار گرفت.

در بخش داده‌های تازه، نیاز خاورمیانه به سرمایه‌گذاری یک تریلیون دلاری در انرژی‌های تجدیدپذیر تا ۲۰۳۵ مورد بررسی قرار گرفته است. این برآورد، هم‌زمان با اجلاس تغییرات اقلیمی که در مصر برگزار شد، ارائه شده است. اندکی پس از برگزاری این رویداد، برخی کشورهای عربی قراردادهای بزرگ انرژی سبز منعقد کرده‌اند. عربستان سعودی در قالب قراردادی ۲.۵ میلیارد دلاری برای ساخت و میزبانی یک طرح تولید انرژی‌های تجدیدپذیر در خاورمیانه طی ۱۰ سال آینده متعهد شده است. امارات متحده عربی نیز قراردادی در زمینه توسعه انرژی‌های پاک با عمان امضا کرده است. مصر نیز اعلام کرده است که یکی از بزرگ‌ترین نیروگاه‌های بادی جهان را توسعه می‌دهد.

بررسی سودهای کلان شرکت آرامکو عربستان و دیپلماسی اقتصادی این کشور برای تمرکز بر آفریقا از دیگر مواردی است که در بخش داده‌ها مورد مطالعه قرار گرفته است.

روزگار معدن

دوشنبه ● ۱۴ آذر ۱۴۰۱ ● ۱۰ جمادی‌الاول ۱۴۴۴ ● ۵ دسامبر ۲۰۲۲ ● سال پنجم ● شماره ۹۷۴

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل
مدیر مسئول و سردبیر: ناصر بزرگمهر
فنی و هنری: مهدی نجفی
نمایندگی دفتر اروپا: چکاوک بزرگمهر

آدرس: تهران- میدان هفتم تیر- خیابان قائم مقام فراهانی- پلاک ۷۴
تلفن: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - تلفن همراه: ۰۹۹۹۱۹۵۷۶۱ -نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰
پیامک: ۳۰۰۸۲۱۹۰ - ایمیل سازمان آگهی‌ها: ads.smtnews@gmail.com
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵

چاپ: هنر سرزمین سبز

www.Madandaily.com
www.instagram.com/Madandaily
www.twitter.com/Madandaily
www.t.me/Madandaily
E-mail:info@madandaily.com
tozi.smtnews@gmail.com

یادداشت

خواسته بحق کارگران تامین نمی‌شود

مرضیه احقاقی
روزنامه‌نگار

توسعه و پیشرفت جامعه در سایه تلاش کارگران حاصل می‌شود؛ بنابراین تامین نیازها و خواسته‌های کارگران اهمیت ویژه‌ای دارد. دریافت خدمات اجتماعی یکی از مهم‌ترین درخواست‌های جامعه کارگری است. براساس اصل ۲۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «برخورداری از تامین اجتماعی از نظر بازنشستگی، بیکاری، پیری، ازکارافتادگی، بی‌سرپرستی، درراه‌ماندگی، حوادث و سوانح، خدمات بهداشتی-درمانی و مراقبت‌های پزشکی در قالب بیمه و...، حقی است همگانی و دولت موظف است طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم، خدمات و حمایت‌های مالی فوق را برای یک‌یک افراد کشور تامین کند.» اما واقعیت جامعه با اصل ۲۹ قانون اساسی مغایرت دارد. در چنین شرایطی جامعه کارگری اقدام به تاسیس نهادی برای ارائه خدمات اجتماعی به کارگران کرد. سازمان تامین اجتماعی در قالب صندوقی با منابع متشکل از محل حقوق کارگران به‌طور مستقیم و به‌حساب آنها تشکیل شد. حق بیمه هر کارگر ۳۳ درصد حقوق اوست که از این رقم ۷ درصد آن را خود کارگر، ۲۳ درصد را کارفرما و ۳ درصد باقیمانده را دولت پرداخت می‌کند؛ یعنی منابع درآمدی این صندوق جزئی از حقوق کارگران است؛ بنابراین می‌توان این‌طور ادعا کرد که این سازمان صندوق بیمه‌ای است که به کارگران تعلق دارد. با این وجود، در دهه ۱۳۸۰ این نهاد مردمی به دولت واگذار و اکنون زیرمجموعه‌ای از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است. در این ۲ دهه انتقادات گسترده‌ای به عملکرد این سازمان از دولتی شدن تا خصوصی‌سازی غیرشفاف شرکت‌های زیرمجموعه آن و... وارد شده است. متاسفانه در حال حاضر سازمان تامین اجتماعی به نهادی با کسری جدی منابع تبدیل شده است. در واقع باید اذعان کرد اعتماد کارگران به دولت و واگذاری این نهاد به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، آنقدرها هم نتیجه‌بخش نبوده است. با ورود گروه‌های جدید (قالیبافان، کارگران ساختمانی، کامیونداران، بسیجیان، طلاب و...) به صندوق تامین اجتماعی که پرداخت سهم بیمه کارفرمای آنها برعهده دولت است، مشکلات این صندوق بیش‌ازپیش افزایش یافت و چنانچه این بدهی پرداخت شود، منابع صندوق به سطح پایداری خواهد رسید. مطالبات سازمان تامین اجتماعی از دولت قابل‌توجه برآورد می‌شود و چالش‌های بسیاری را برای این نهاد حامی حقوق کارگران ایجاد کرده است. علاوه بر چالش‌های یادشده در دهه‌های اخیر شاهد از میان رفتن امنیت شغلی کارگران نیز بوده‌ایم که در چنین شرایطی قراردادهای بدون بیمه‌پردازی میان کارگر و کارفرما منعقد می‌شود. در همین حال فعالیت کارگاه‌های غیررسمی رو به افزایش است. اگر قرارداد کار بر روابط میان کارگر و کارفرما حاکم نباشد، عملا حقوق این کارگران نادیده گرفته می‌شود. در فضای کنونی و باتوجه به چالش‌های موردبحث عملا ارائه خدمات به کارگران دچار مشکل می‌شود. باتوجه به اهمیت و اثرگذاری عملکرد طبقه کارگر در فرآیند توسعه، تجدیدنظر جدی در فرآیند نظارت بر اجرای قوانین و ارائه خدمات مناسب به کارگران، ضروری به‌نظر می‌رسد.

خبر کوتاه

کودکان کار و خیابان ساماندهی می‌شوند

رئیس سازمان امور اجتماعی کشور از تشکیل کارگروهی برای ساماندهی کودکان کار و خیابان خبر داد. به گزارش ایلنا محمد عباسی، رئیس سازمان امور اجتماعی کشور درباره اقدامات سازمان امور اجتماعی کشور درباره کودکان کار و خیابان گفت: با اینکه متولیان و دستگاه‌های متعددی هر سال به این موضوع پرداخته‌اند، یکی از کارگروه‌های ده‌گانه در سازمان امور اجتماعی کشور، ساماندهی کودکان کار است. وی ادامه داد: سازمان اجتماعی وظیفه هم‌افزایی فعالیت‌ها و اقدامات و تلاش‌های دستگاه‌های برای این منظور را دارد. مهم‌ترین دستگاه‌هایی که در این زمینه فعالیت می‌کنند نیروی انتظامی، شهرداری و سازمان بهزیستی هستند. رئیس سازمان امور اجتماعی کشور با اشاره به حضور اتباع در کشور گفت: در سال‌های اخیر یکی از اشکالاتی که پیش آمده ورود مهاجران خارجی است، چراکه محاسبه و مراقبه جدی نسبت به کودکان ایرانی و البته شناسایی این کودکان را با مشکل روبه‌رو کرده است. عباسی خاطرنشان کرد: تاکید وزیر کشور این است که این کودکان را موردتوجه قرار بدهیم؛ بنابراین حسب وظیفه قانونی و وظیفه انسانی این کودکان را که معصوم هستند موردتوجه قرار می‌دهیم. علاوه بر این اقدامات لازم برای این کودکان در نظر گرفته می‌شود.

در گفت‌وگو با فعالان کارگری مطرح شد

صندوق بیمه، بی‌توجه به حقوق فرودستان

عکس: روزگار معدن

مرضیه احقاقی

حق بیمه کارگران که بیمه کارگری نیز نامیده می‌شود، برای هر کارگری اهمیت زیادی دارد. بیمه کارگری برای کارگران مزیت‌هایی دارد؛ از جمله آنکه کارگران در شرایط بروز حادثه می‌توانند غرامت دریافت کنند؛ هزینه‌های پزشکی برای کارگران و خانواده تحت پوشش آنها پرداخت می‌شود؛ امکان دریافت مستمری در زمان بازنشستگی یا ازکارافتادگی وجود دارد.

منافع پرداخت حق‌بیمه برای کارگر به‌نسبت زیاد است؛ با این وجود بعضی از کارفرمایان از پرداخت حق‌بیمه کارگران سر باز می‌زنند یا آن را به تاخیر می‌اندازند. البته طبق قانون چنانچه کارفرمایی از پرداخت حق‌بیمه کارگری سرباز بزند یا پرداخت آن را به تعویق بیندازد، امکان پیگیری این موضوع ازسوی کارگران وجود دارد. با این حال در نبود نظارت کافی بر عملکرد کارفرمایان و همچنین نبود ثبات شغلی کارگران، عملا این حقوق نادیده گرفته می‌شود.

بی‌توجهی به قانون، عامل تضییع حقوق کارگران

حسین حبیبی، فعال کارگری در گفت‌وگو با «روزگار معدن» اظهار کرد: کاستی‌های متعددی در فرآیند بیمه‌گذاری کارگران وجود دارد که به تضییع حقوق آنها منتهی می‌شود. بخش بزرگی از کاستی‌های یادشده از قانون‌شکنی یا بی‌توجهی به فرآیندهای اجرایی قانون نشأت می‌گیرد. وی افزود: بزرگ‌ترین قانون‌شکن در طول دهه‌های اخیر دولت‌ها بوده‌اند، به‌طوری که بی‌توجهی برخی دولتمردان به اجرای قانون، زمینه تضییع حقوق کارگران را در حوزه‌های مختلف از جمله در بخش دریافت خدمات بیمه‌ای فراهم کرده است.

حبیبی گفت: گاهی کارفرمایان از پرداخت به‌موقع حق‌بیمه کارگران سر باز می‌زنند، اما در چنین مواردی کارگران از توان کافی برای احقاق حقوق خود برخوردار نیستند، زیرا هر نوع اعتراضی زمینه بیکاری آنها را فراهم می‌کند؛ بنابراین می‌توان این‌طور ادعا کرد که نبود امنیت شغلی مانع جدی در مسیر احقاق حقوق آنها حتی در موضوع بیمه است.

این فعال کارگری گفت: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی متولی تنظیم روابط کار میان کارگر و کارفرما است. براساس ماده ۲۰۳ قانون کار، این وزارتخانه و همچنین وزارت دادگستری مامور اجرای این قانون هستند؛ بنابراین از دو نهاد یادشده انتظار می‌رود بر روند بیمه‌گذاری کارگران نظارت کافی داشته باشند. علاوه‌براین از سازمان تامین اجتماعی نیز به‌عنوان یک‌نهاد پایین‌دستی وزارت کار انتظار می‌رود با هدف حمایت از کارگران، نظارت دقیقی بر فرآیند بیمه‌گذاری کارگران داشته باشد یا امکانی را برای بیان مطالبات کارگران در این حوزه فراهم کند و با نظارت دقیق مانع تخلف کارفرمایان شود.

منابع سازمان به کار کارگران گره خورده

وی گفت: منابع سازمان تامین اجتماعی به کار کارگران گره خورده است. در شرایطی که نظارت کافی بر فرآیند کار در کارگاه‌ها وجود ندارد، امکان تضییع حقوق کارگران فراهم می‌شود و عملا منابع این سازمان از بین می‌رود. حبیبی با اشاره به ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی گفت: براساس این ماده قانونی «کارفرما مسئول پرداخت حق‌بیمه سهم خود و بیمه‌شده به سازمان و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سهم بیمه‌شده را کسر و سهم خود را بر آن افزوده و به سازمان تادیه کند. در صورتی که کارفرما از کسر حق‌بیمه سهم بیمه‌شده خودداری کند به‌شخصه مسئول پرداخت آن خواهد بود.» طبق این ماده قانونی «تاخیر کارفرما در پرداخت حق‌بیمه یا پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه‌شده نخواهد بود»؛ بنابراین باید ادعا کرد بی‌توجهی سازمان تامین اجتماعی به‌منزله بی‌توجهی این سازمان به منابع مالی و درآمدی خود است. در تبصره این ماده قانونی تاکید شده: «بیمه‌شدگانی که تمام یا قسمتی از درآمد آنها به ترتیب مذکور در ماده ۳۱ این قانون تأمین می‌شود مکلفند حق‌بیمه سهم خود را برای پرداخت به سازمان به کارفرما تادیه کنند، اما در هر حال کارفرما مسئول پرداخت حق‌بیمه خواهد بود.»

وی گفت: با وجود اینکه در قانون تاکید شده تاخیر کارفرما در پرداخت حق‌بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت سازمان تامین اجتماعی در مقابل بیمه‌شده نیست، در موارد متعددی شاهدیم کارگران به‌دلیل چنین تاخیرهایی عملا از حقوق قانونی خود، بی‌نصیب می‌شوند.

حبیبی گفت: از مجموع موارد یادشده می‌توان این‌طور جمع‌بندی کرد که نبود امنیت شغلی و همچنین نبود نظارت کافی بر پرداخت حق‌بیمه کارگران ازسوی کارفرمایان، چالش اصلی در فرآیند بیمه‌گذاری است.

وی افزود: باتوجه به مواد قانونی موردبحث باید از وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی و همچنین سازمان تامین اجتماعی درخواست شود نسبت به اجرای وظایف قانونی خود مسئولانه تلاش کنند. علاوه بر این چرایی بی‌توجهی به این مواد قانونی موردپرسش قرار گیرد.

علاوه بر این از کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی انتظار می‌رود به این موضوع ورود کند و نسبت به بی‌تفاوتی نهادهای یادشده در اجرای قوانین، پرسشگر باشد.

این فعال کارگری گفت: در نبود امکانی برای اعتراض، اعتصاب و مطالبه‌گری کارگران، این حقوق عملا نادیده گرفته می‌شوند، این در حالی است که براساس اصل ۲۷ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، «تشکیل اجتماعات و راهپیمایی‌ها، بدون حمل سلاح، به‌شرط آنکه مخل مبانی اسلام نباشد» آزاد است اما بی‌توجهی به اصل قانون مشکلات متعدد یادشده را ایجاد کرده و تا زمانی که حق اعتراض صنفی برای کارگران به رسمیت شناخته نشود، این دست چالش‌ها ادامه‌دار خواهند بود.

بیمه برای همه

علیرضا حیدری، فعال کارگری در گفت‌وگو با «روزگار معدن» اظهار کرد: سازمان تامین اجتماعی براساس تعهدات آتی که نسبت به بیمه‌شده دارد، حق‌بیمه‌ای را از آنها وصول می‌کند. این سازمان براساس قوانین بیمه‌ای، به‌ازای مبلغی که دریافت می‌کند، تعهد بازپرداخت می‌دهد. حق‌بیمه تعیین‌شده برای کارگران ۳۳ درصد حقوق آنهاست که از رقم یادشده ۷ درصد آن به‌طور مستقیم از حقوق افراد کسر می‌شود، ۲۳ درصد را کارفرما می‌پردازد و ۳ درصد باقیمانده را دولت.

وی افزود: این فرمول برای فعالیت‌هایی که کارفرما ندارند و ازسوی دولت شناسایی شده‌اند، تفاوت‌هایی دارد. به‌علاوه آنکه دولت موظف است سهم کارفرما را پرداخت کند؛ هرچند در حال حاضر سهم حق‌بیمه این افراد در قالب مطالبات سازمان تامین اجتماعی از دولت در صورت‌های مالی سازمان وجود دارد.

این فعال کارگری گفت: در سال‌های اخیر شاهد روند رو به رشد تورم در اقتصاد کشور بوده‌ایم. در چنین شرایطی با افت سطح درآمدی خانوارها و سایر مشکلات معیشتی که شاهد آن هستیم و همچنین باتوجه به اختیاری بودن دریافت خدمات بیمه‌ای، ضریب نفوذ بیمه تامین اجتماعی و صندوق‌های مشابه آن در کشور بین ۲۵ تا ۳۰ درصد کاهش داشته است؛ یعنی می‌توان این‌طور ادعا کرد که استعداد پوشش و دریافت خدمات بیمه‌ای را دارند، از این امکان محروم شده‌اند.

حیدری تاکید کرد: متاسفانه با تشدید شرایط نامساعد اقتصادی و تورم روزافزونی که اقتصاد ما را تحت تاثیر قرار داده، بسیاری از افراد طبقات پایین‌تر امکان پرداخت حق‌بیمه خود را ندارند؛ بنابراین قشر محروم در درجه نخست از خدمات بیمه‌ای محروم می‌شوند.

وی افزود: ما در جامعه گروه‌هایی را می‌بینیم که از پوشش‌های بیمه‌ای محروم هستند اما هنوز ازسوی دولت و مراجع رسمی شناسایی نشده‌اند. این گروه‌ها که جمعیت قابل‌توجهی را هم تشکیل می‌دهند در حوزه‌های غیررسمی اقتصاد کشور فعالیت می‌کنند که ازجمله آنها می‌توان به دستفروشی، دوره‌گردی یا فعالیت‌های دوره‌ای، پاره‌وقت و... اشاره کرد. این گروه از مشاغل که عملا فاقد شناسنامه یا تشکل صنفی هستند اساسا ازسوی هیچ نهادی شناسایی نمی‌شوند.

این افراد برای برخورداری از خدمات تامین اجتماعی باید حق‌بیمه خود را به‌طور کامل پرداخت کنند که رقم قابل‌توجهی است. به این ترتیب از آن صرف‌نظر خواهند کرد و به‌تبع در آینده از هیچ حمایتی برخوردار نخواهند شد.

این فعال کارگری گفت: این ضعف‌ها در حالی زیست طبقات محروم را تحت تاثیر قرار می‌دهد که دولت به‌عنوان قوه حاکمیتی موظف است ضمن شناسایی این افراد و با ایجاد مشوق‌ها، زمینه بیمه‌شده آنها را فراهم کند؛ در غیر این صورت باتوجه به شرایط حاکم بر اقتصاد کشور از تورم و رکود گرفته تا افت سطح درآمدها در مقایسه با تورم، نه‌تنها افراد جدیدی جذب بیمه نخواهند شد، بلکه احتمال کاهش آن نیز وجود دارد. در چنین شرایطی نقش دولت‌ها برای تنظیم و توزیع دوباره درآمد برای تعادل‌بخشی به وضعیت اجتماعی جامعه بسیار اثرگذار است.

حیدری گفت: چنانچه سرپرست خانواده‌ای که از پوشش بیمه‌ای برخوردار است، فوت کند، بازماندگانش از پوشش بیمه و حمایت اجتماعی برخوردار خواهند شد، اما اگر یک نفر از گروه‌های محروم یادشده از دنیا برود، خانواده او بی‌سرپرست رها می‌شوند و در نهایت حتی ممکن است تحت پوشش سازمان‌های حمایتی همچون کمیته امداد و بهزیستی قرار گیرند که این موضوع به‌منزله هزینه بیشتر برای دولت است.

به‌علاوه آنکه حمایت‌های سازمان تامین اجتماعی به‌مراتب اثرگذارتر و بهتر هستند؛ بنابراین در مجموع می‌توان این‌طور اذعان کرد که تلاش برای بیمه کردن تمام افراد جامعه که واجد شرایط هستند در نهایت مزیت‌های اجتماعی، اقتصادی و حتی امنیتی قابل‌توجهی به دنبال خواهد داشت.

سخن پایانی

سازمان تامین اجتماعی ایران سازمان بیمه‌گر اجتماعی عمومی غیردولتی است. این سازمان، وظیفه پوشش اجباری بیمه کارگران، حقوق‌بگیران و پوشش اختیاری صاحبان حرف و مشاغل دولتی و آزاد را برعهده دارد و نخستین، قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین سازمان تامین اجتماعی و درمانی در ایران به‌شمار می‌رود که متعلق به بیمه‌شدگان است. با این وجود این نهاد در طول سال‌های گذشته از مسیر اصلی خود که حمایت از کارگران محسوب می‌شود، دور شده که تداوم این شرایط، آسیب‌های غیرقابل جبرانی را به بدنه کارگری به‌عنوان مهم‌ترین ثروت اجتماعی کشور وارد می‌کند. این کمبودها و چالش‌ها در حالی هستند که بسیاری از بیمه‌شدگان حتی نسبت به حقوق خود آگاهی ندارند و پیرو این امر از امکانات اولیه نیز محروم هستند؛ در نتیجه آگاهی‌رسانی و اصلاح شرایط موجود ضروری به‌نظر می‌رسد.

ضرورت ترویج فرهنگ تعاونی

بنا به ادعای وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی هر کس که طرح اشتغالزا داشته باشد، بعد از بررسی طرح به لحاظ فنی و اقتصادی، متناسب با همان طرح، تسهیلات دریافت می‌کند. به گزارش ایلنا، صولت مرتضوی، وزیر کار در حاشیه جلسه کارگروه ملی اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایر گفت: جلسه امروز ما کارگروه قانونی اشتغال عشایر و روستایی بود و خوشبختانه منابع خوبی پیش‌بینی شد. همچنین مبلغی از صندوق توسعه ملی با دستور رهبری در اختیار مجموعه بانک‌های عامل قرار گرفته است. وی گفت: گزارش‌های ارائه‌شده در جلسه موید این بود که حدود ۷۰ تا ۸۰ درصد طرح‌ها به هدف رسیده و اشتغال پیش‌بینی‌شده در طرح‌ها محقق شده است. برای مانده اعتبارات برنامه‌ریزی و قرار شد بخشی از این منابع را صندوق توسعه فراهم کند. ۳ هزار میلیارد تومان تسهیلات اشتغالزایی روستایی از قبل مانده که باید اختصاص یابد. همچنین مبالغی در بانک‌های عامل مانده و مبالغی هم بازپرداخت تسهیلاتی است که از سال ۹۷ به بعد برگشته است. مرتضوی افزود: برخی از طرح‌ها نیازمند سرمایه در گردش هستند و تصمیم گرفته شد تغییراتی در میزان سرمایه در گردش پیش‌بینی شود. وزیر کار در پاسخ به این سوال که چه کسانی می‌توانند از تسهیلات مطرح‌شده در این کارگروه استفاده کنند، گفت: هر کس که طرح اشتغالزا داشته باشد بعد از بررسی طرح به لحاظ فنی و اقتصادی، متناسب با همان طرح به او تسهیلات پرداخت می‌شود. مرتضوی همچنین با تاکید بر تشکیل تعاونی‌ها، گفت: در روستاها باید فرهنگ تعاونی را ترویج و مشاغل را در قالب تعاونی‌ها در مقیاس بزرگ یکپارچه کرد. بخش معاونت تعاونی باید در این عرصه ورود کند تا در روستاها با رعایت حقوق افراد، تعاونی‌ها ایجاد شوند و بهره‌وری افزایش یابد.

ضرورت ایجاد اشتغال و تامین مسکن برای معلولان

رئیس‌جمهوری بر ضرورت ایجاد فرصت‌های اجتماعی برابر برای افراد دارای معلولیت تاکید کرد. به گزارش ایسنا، سید ابراهیم رئیسی در مراسم گرامیداشت «روز جهانی افراد دارای معلولیت» گفت: شاید افراد دارای معلولیت به لحاظ جسمی نقصی داشته باشند، اما خداوند به آنها توانایی‌هایی داده که توانسته‌اند با همت والا گام‌های بلندی در جهت علم و دانش‌آموزی، ورزشی، فعالیت‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تولیدی بردارند. رئیسی بر ضرورت ایجاد فرصت‌های اجتماعی برابر برای افراد دارای معلولیت تاکید و اظهار کرد: همه دستگاه‌ها و سازمان‌ها مسئول هستند نهایت تلاش خود را برای ایجاد زمینه رشد و شکوفایی استعدادهای افراد دارای معلولیت و نیز ایجاد فرصت‌های شغلی برای آنها به‌کار گیرند. رئیس‌جمهوری اضافه کرد: متناسب‌سازی وضعیت خیابان‌ها و مراکز عمومی و شهری برای تردد افراد دارای معلولیت از مهم‌ترین مسئولیت‌های همه مسئولان و دستگاه‌ها در قبال این افراد است. همچنین ایجاد مراکز و امکانات توان‌بخشی برای افراد دارای معلولیت باید با یک کار جهادی و انقلابی دنبال شود تا همه معلولان کشور بتوانند به‌شکل مناسب و کافی به این دست مراکز دسترسی داشته باشند و از این طریق مشکلات آنها به‌شکل موثری کاهش یابد. رئیس‌جمهوری با اشاره به هزینه‌های سنگین تجهیزات توان‌بخشی خاطرنشان کرد: این مسئله از آن دسته مسائلی است که دولت می‌تواند کمک موثری کند تا عزیزان دارای معلولیت برای تهیه وسایل یا تجهیزات موردنیاز خود دچار مشکل نشوند. هم از وزیر تعاون و هم از رئیس سازمان بهزیستی و از همه سازمان‌ها و نهادهایی که در این رابطه مسئولیت دارند، می‌خواهم که حمایت‌های لازم را به عمل آورند تا افراد دارای معلولیت برای تامین تجهیزات موردنیاز خود به سختی نیفتند. رئیس‌جمهوری افزود: ایجاد فرصت‌های شغلی مناسب برای افراد دارای معلولیت علاوه بر شغل برای این افراد یک آرامش اجتماعی به همراه می‌آورد که مایه نشاط اجتماعی و ارتقای مشارکت عمومی آنها نیز می‌شود؛ از همین رو این موضوع باید به‌طورجدی به‌ویژه در دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی پیگیری شود. رئیسی در ادامه به موضوع تامین مسکن برای افراد معلول اشاره و اظهار کرد: برخورداری از مسکن چه برای خود فرد معلول و چه برای والدین او آرامش‌بخش است. این مسئله دارای اولویتی است تا پدر و مادری که یک فرزند دارای معلولیت دارند، دیگر دغدغه مسکن اجاره‌ای و جابه‌جایی مدام را نداشته باشند.